Bağımsızlık, Demokrasi, Sosyalizm Yolunda
Günlük Siyasi Gazete
Gerçek
SAYI 137
15 EKİM 1979
PAZARTESİ
500 Kuruş

TSİP Genel Başkanı Ahmet Kaçmaz sorularımızı cevaplandırdı:

Seçimlerde başlıca hedefimiz solda birliği güçlendirmek oldu

● Kaçmaz: «Seçimlerde başlıca hedefimiz solda birliği, halk güçlerimizin anti-faşist dayanışmasını ve beraberliğini geliştirmek, güçlendirmek o.du. Seçim dönemi boyunca yaptığımız tüm çalışmalarda bu hedefi en önde tuttuk... Emekçi halkın birlik özlemlerinin somutlanması için, ete kemiğe büründürülmesi için var gücümüzü harcadık. Şimdi seçim sonuçları bu politikamızı ne ölçüde birlikten yana emekçilere iletebildiğimizin de bir göstergesi olacak. Çünkü bizim doğru politikayı, solda birliği göstermemiz ve savunmamız yetmez. Bu politika ancak emekçi yığınların desteğiyle, aktif katılımıyla etkin bir şekilde hayata geçirilebilir.»

● «Seçim dönemi boyunca onbinlerce yeni ilişkiler kurduk. Şimdi seçimlerden sonra başlıca hedefimiz bu ilişkileri kalıcılaştırmak ve örgütlemek. Çünkü demokratik halk devrimine giden emekçi halk hareketi, proletarya partisinin yığınsal örgütlülüğüne kadar gelişkinse, o kadar emin adımlarla ilerleyecektir.»

● «Önümüzdeki günlerde halkı tehdit eden tehlike büyüktür ama, biz görevimizi hakkıyla yerine getirirsek, faşizmin bunca kanlı tırmanışına boyun eğmemiş emekçi kitleleri örgütlü bir cephe halinde mücadeleye seferber edebilirsek, halkımızın ve ülkemizin kurtuluşu yolunda hızla mesafe katetmemiz mümkün olacaktır.»

İstanbul (Gercek) — Türkiye Sosyalist İsci Partisi Genel Başkanı Ahmet Kacmaz dün ovunu kullandıktan sonra gazetemizin sorularını cevaplandırmış; TSİP'in seçimlerde başlıca hedefinin solda birliği, halk güçlerinin anti-faşist dayanışmasını ve beraberliğini geliştirmek, güçlendirmek olduğunu ve seçim dönemi boyunca yapılan tüm çalışmalarda bu hedefin en önde tutulduğunu söylemiştir. Seçimler sonrası gelişmelerin hem çetrefilli, hem de umut verici olduğunu belirten Ahmet Kaçmaz, «faşizm özlemcilerine geçit vermeyecek, onları caydıracak olan da demokrasi saflarının kararlılığı, direngenliği ve örgütlülüğüdür» demiştir.

Devamı s. 5, sütun 1'de

«Kredi»ler geliyor, bağımlılık artıyor

● ABD Senatosu içlerinde Türkiye'nin de bulunduğu birçok ülkeye toplam 8.1 milyar dolar tutarında askeri ve ekonomik kredi verilmesini ongoren yasa tasarısını onayladı.

Washington (THA) — ABD Senatosu, içlerinde Türkiye'nin de bulunduğu bir çok ülkeye 8,1 milyar dolarlık askeri ve ekonomik kredi verilmesini öngören dış yardım tasarısını 38'e karşı 53 oyla onaylanmıştır.

Tasarıyla ilgili müzakereler sırasında tasarı metnine, topraklarında yabancı bir saldırgan

Devamı s. 5, sütun 7'de

ABD yeni talan alanları peşinde

● ABD sermayesi temsilcileri, elektronik beyinden meyva kurutmaya kadar çeşitli alanlarda yatırım olanakları araştırılıyor.

Ankara — 30 kişiden oluşan ABD'nin «denizaşırı ya-

Devamı s. 5, sütun 8'de

Gerçek Durum

Bundan sonrasına hazır olmak gerekir

Seçimler dün yapıldı. Kesin sonuçların bugün ya da yarın belirlenmesi mümkün olacak. Sandıktan çıkacak sonuçları merak edenler, böylece bu meraklarını gidermiş olacaklar.

Olay bu kadar basit değildir ve sandık sonuçlarının siyasal hayatımız üzerindeki etkinliği sürecektir. Ortaya çıkacak yeni dengelere göre, önce parlamento içinde çözümler aranacak. Bu başarılamazsa, her şeyin çözülebileceği alan olarak bakılan Meclis dışındaki çözümler gündeme gelecektir.

Kuşkusuz bugünden, bütün burjuva partilerinin bu yolu benimsiyeceği ve prim vereceği söylenemez. Parlamento dışı çözümlere karşı çıkacak, hiç değilse bunu bir süre ertelemeye çalışacak olan burjuva siyasal güçleri de vardır. Örneğin CHP, böylesi bir çözüme karşı olduğunu her zaman dile getirmiştir. MSP ve AP'nin de, seçimleri izliyen günlerde, bundan çok, parlamento içi çözümler üzerinde durmaları beklenmelidir. Ve bu yol, bir erken seçim formülünü gündeme getirecek yoldur. Böylece çözüm, yine sandık çerçevesinde aranacak, eğer bulunamazsa «başka yollara» gidilecek.

Ama tekelcilerin büyük bir kesimi, yıllardır yaşadıkları bu kısır sandık döngüsünü bir kere daha yaşamaya vakitleri olmadığı inancındadırlar. Eğer parlamento, onların özlediği **otoriter rejimi** yaratabiliyorsa ne âlâ! Ama yaratamıyorsa, neden demokrasiyi «başıbozukluktan» kurtaracak daha etkin güçlere siyasal görevler verilmesin ki?

İşte, seçim sonuçlarının kesin olarak belli olmasından sonra, burjuva kamp içinde belirleyici çekişmenin bu nokta üzerinde yoğunlaşması beklenmelidir.

Bu çekişmede ağır basacak olan eğilimi bugünden kestirmek zordur. Bunun zorluğu, tekelci sermayenin siyasal eğilimlerini ve gücünü tespit etmekte zorluk çekiyor olmamız değildir. Esas olarak, burjuvazinin hangi eğiliminin ağır basacağını, ya da hangi formülün şanslı olacağını belirleyecek olan, emekçi sınıf güçlerimizin, seçimlerden de alacakları sonuçlarla, sosyal muhalefeti örgütleme ve müdahaleye koşma gücüne bağlı olacaktır.

Seçimlerin sol güçlere sağlamasını beklediğimiz başlıca kazanç, MC partilerinin gerilemesi olmalıdır. MC partileri bu seçimlerde oransal olarak bir oy kaybına uğramasalar bile mutlak oy sayılarında düşme olacaktır. Çünkü halkımız, CHP'nin si-

Devamı s. 5, sütun 7'de

Rotary kulüpleri başkanı Bomar, Ankara'da

Arafat'tan esirgenen, Rotary başkanına gösterildi

● Diğer ülkelerde devlet başkanı düzeyinde karşılanan FKÖ lideri Yaser Arafat'ı Devlet Bakanı Hikmet Çetin karşılarken, tekelci sermayedarların uluslararası «masonik» örgütü Rotary kulüplerinin baş kanını Cumhurbaşkanı adına Genel Sekreter Bayülken kabul etti.

Ankara — Bir süre önce Filistin Kurtuluş Örgütü Türkiye Bürosunun açılışı nedeniyle ülkemize gelen ve pekçok ülkede devlet başkanı düzeyinde karşılanıp, ağırlanan FKÖ lideri Yaser Arafat, Devlet Bakanı Hikmet Çetin tarafından karşılanırken, tekelci sermayedarların

Devamı s. 5, sütun 7'de

gedik

DUA

Faşistlerin günlük yayın organı seçimlerden bir gün önce manşetinde «15 Ekim sabahı ne CHP olacak ne de komünistler» diye yazmıştı.

Derler ya.. Köpeğin duası kabul olsaydı gökten kemik yağardı!

taşı

Odun fiyatları ateş pahası!

Kış yaklaşırken halk yine odun - kömür derdine düştü. Kışlık odun alabilmek için kısıtlı bütçeler alabildiğine zorlanırken, odun fiyatlarının astronomik bir şekilde artması karşısında halk ne yapacağını şaşırmış bir durumda. Ne fiyat farkları açıklanıyor ne de gerekli kontrollar yapılıyor. Bazı illerde belediyeler tarafından 2350 liradan satılan odun ihtiyaca cevap vermediğinden, halk 3400 liradan odun almak zorunda bırakılıyor. Halk soğuktan titreyecekmiş, kimin umurunda? Gün stokçuların, istifçilerin günü ama, nereye kadar? (Foto : THA)

1 Mayıs katliamı da dahil birçok faşist saldırının tertipçisi

Elbir, öğretmenliğe devam ediyor

İhbar ediyoruz

...Vahap Elbir'le tanışmalarının 21 Mayıs olayları... Tahir Kutsi Makal'ın kendisine Vahap Elbir'i ...tirttiğini, öğrencileri Şişli'deki Film-San ... Okul Müdürü A. Vahap Elbir'le Cengiz Oran'ın ...klerini, AP ve MHP desteği bularak İstanbul Millî Eği... için VAhap Elbir'in çalıştığını, T. Kutsi Makal'ın kendi... okul müdürüyle samimiyetleri arttıkça sık sık beraber olduklarını, halen Millî Eğitim Müdür Yardımcısı olan Nadir Sert, Vahap Elbir, Cengiz Oran ve Matematik öğretmeni Namık beyin birlikte yedikleri bir yemekte Vahap Elbir'in okullardaki huzursuzluğu komunistler çıkarıyor dediği, Millî Eğitim Müdür Yardımcısı Nadir Sert'in de bunların okuldan temizlenmesi için Millî Eğitimin elinden geleni yapacağını söylediğini, okul müdürünün kendisini dersten çağırtarak "komunistler baş kaldırdı, Ap ve MHP gençlik Kolları üyesi gençleri Haydarpaşa Lisesine gönderdiğini, kendilerinin Haydarpaşaya gideceğini" söylediğini, Müdür Yardımcısı Cengiz Oran'la birlikte oraya gittiğini, halen Üsküdar Kız ... sonra MC görüşünde olmayan öğretmenleri ... 1 Mayıs 1977 Taksim olaylarından bir kaç gün önce Vahap Elbir ve Cengiz Oran'ın kendisine 1 Mayıs günü Ontinantal Otelinde olacaklarını ve kendisininde orada olmasını istediklerini, olaydan sonraki gün kendisini müdür odasına çağırdıkları..., Cengiz Oran'ın otelden partili vurucu timlere ateş emri verdiklerini, kurşunu yiyenlerin "yerlerde köpekler gibi süründüklerini" bu durumun kaçırılmayacak bir manzara olduğunu, yakalananlara Emniyet Müdürlüğünde polis ve MC li gençlerce dayak atıldığını övünerek anlattıklarını, Millî Eğitim Müdür Yardımcısı Nadir Sert'in okula sık sık geldiğini, çeşitli okullardaki olayların burada düzenlenip plânlarının hazırlandığını, Vefa Lisesindeki olayların bu okuldan yönetildiğini, buradan solcuların temizlenmesi için kararlar aldıklarını, daha sonra olaylar sonucunda okul yönetici ve öğretmenlerinin Vefa Lisesinden alınmalarının ardın-

Ülkü-Bir İstanbul şubesi 2. başkanı ve Üsküdar Kız Lisesi Müdürü Vahap Elbir hakkında, İstanbul Milli Eğitim Müdürlüğü'nce açılan soruşturmayla ilgili 450/5 nolu raporda bir tanığın «1 Mayıs 1977 Taksim olaylarından birkaç gün önce Vahap Elmir ve Cengiz Oran'ın kendisine 1 Mayıs günü Intercontinantel otelinde olacaklarını ve kendisinin de orada olmalarını istediklerini, olaydan sonraki gün kendisini müdür odasına çağırdıklarını, Cengiz Oran'ın otelden partili timlere ateş emri verdiklerini, kurşunu yiyenlerin «yerlerde köpekler gibi süründüklerini» bu durumun kaçırılmayacak bir manzara olduğunu, yakalananlara Emniyet Müdürlüğünce polis ve MC'ci gençlerce dayak atıldığını övünerek anlattığını...» şeklinde ifade verdiği belirtildiği halde olay hiçbir adli merciye intikal ettirilmeden geçiştirildi.

● İstanbul Milli Eğitim Müdürlüğü'nce yapılan soruşturmada dinlenen bir tanık, «Üsküdar Kız Lisesi Müdürü Vahap Elbir ve yardımcısı Cengiz Oran, 1 Mayıs Taksim olayları sırasında Intercontinental otelinde, partinin vurucu timlerine ateş emri verdiklerini söyledi.

● Sayısız soruşturma dosyasını tozlu raflar arasında bekleten sosyal-demokrat zihniyet, Üsküdar Kız Lisesi'ni karargâh haline getirerek, buradan yapılan faşist saldırıları bizzat düzenlediğine dair deliller bulunan okul müdürü ve aynı zamanda Ülkü - Bir İstanbul şubesi ikinci başkanı olan Vahap Elbir hakkında, «adli ve inzibati işlem» yapılmasına gerek duymadı.

Ankara (Gerçek) — Faşist MHP'lilerle işbirliği halinde gö-

Devamı s. 5, sütun 4'de

MSP Milletvekili saatli bomba ile yakalandı

● Milletvekilinin yanındaki 4 kişinin MHP yanlısı olduğu iddia edildi.

● MSP Yozgat milletvekili Hüseyin Erdal ve beraberindeki 4 kişinin üzerlerinde 3 adet tabanca ile otomobilin içinde bulunan bir adet saatli bomba, 3 adet dinamit lokumu ve yine 3 adet yapılmamış dinamit lokumu ile birlikte yakalandı.

Fatsa (a.a.) — MSP Yozgat milletvekili Hüseyin Erdal ve beraberinde bulunan 4 arkadaşı Fatsa'da emniyet kuvvetlerinin, bulundukları özel otonun içinde yaptıkları arama sırasında üzerlerinde 3 tabanca ile otomobilin içinde bulunan bir adet saatli bomba, 3 adet dinamit lokumu ve yine 3 adet yapılmamış dinamit lokumu ile birlikte yakalanmışlardır.

Devamı s. 5, sütun 1'de

Devlet depolarında bile yağ stoklanıyor

1976 yılında Van ve çevresinde meydana gelen deprem nedeniyle deprem felaketzedelerine gönderilen 21 ton yağ İl İmar Müdürlüğü deposunda stoklanmış olarak ele geçirilmiştir. Hatırlanacağı gibi birkaç ay önce de Sakarya'da benzer bir olay olmuştu.

Yağ sıkıntısının had safhalara vardığı son yıllarda bu gibi bir stokçuluğun açığa çıkartılması sorunun ne derece geniş boyutlu olduğunu göstermektedir.

Ülkemizde başgösteren yağ sıkıntısının stokçuluktan doğduğu bilinmektedir. Stokculuk başta tekelciler olmak üzere devlet kademelerine kadar uzanmaktadır. Bu nedenle stokçulukla sözde mücadele edilmesine rağmen önü alınamamaktadır.

Yağ darlığına gerekçe olarak ailelerin gereksinimlerinden fazla yağ almaları gösterilmek istenmektedir.

Bunu yağ darlığı nedeni olarak göstermek mümkün değildir. Bu durum, olsa olsa yağ darlığının bir sonucu olabilir.

Çünkü, gazete ve radyo haberleri bile göstermektedir ki yağ stokçuluğunu aileler değil tekelciler ve bu işte kullandıkları kişiler yaratmaktadır.

«Ağaç yaşken eğilir» derler!..

ABD emperyalizminin AFS bursları...

Her yıl Türkiye'den 100 kadar genç AFS aracılığı ile Amerika'ya götürülerek koşullandırılmaya çalışılıyor. Anadolu ve İstanbul'un en iyi okullarından, en zeki ve çalışkan öğrenciler seçilerek lise son sınıfı ABD'de okutuluyor.

AFŞ bursları, Amerikan emperyalizminin kültür alanındaki faaliyet zincirinin basit bir halkasıdır. Amerika'da yetişen öğrencilerin zamanla devletin önemli kademelerinde «işe yarayacağı» ve «Amerikan dostu» olacağı varsayımından hareket ediliyor.

AFS yetkilileri Amerika'ya götürdükleri çocukların bir kısmını etki altında bırakırken, bir kısmı da tam tersine, emperyalizmin çarklarını daha iyi anlayarak ve insanlar arasındaki çarpıklığı daha iyi fark ederek geri dönüyor.

Faide Çapn, "Amerika benim ölçülerime göre tam yaşanacak yer" diyor...

"Türkiye'ye döndüm ama aklım Amerika'da kaldı"

Günlerdir günlük bir gazetede AFS bursları ile Amerika'ya giden öğrencilerin izlenimleri anlatılıyor. Kimi çok güzel vakit geçirdiğini, milyoner hayatı yaşadığını, yaşamının en keyifli günlerini Amerikalı anne - babasının yanında geçirdiğini anlatıyor, kimi de; «Anlatamayacak kadar kötü bir yaşamdı. Bizim okulda herkes en azından LSD içerdi. Esrar partileri yapılırdı. Irk ayırımı korkunç bir şey. Amerika'yı ve Amerikalıları hiç sevmedim. Bir gün daha yaşasam boğulacaktım» gibi yanıtlar veriyor..

Her yıl Türkiye'den 90 - 100 kadar genç AFS aracılığı ile Amerika'ya lise son sınıfı okumaya götürülüyorlar. Ve bu gençler bir yıl içinde beraberlerinde kaldıkları Amerikan aileler ve toplum tarafından koşullandırılmaya çalışılıyor.

Amerikan Field Service bursları ilk olarak 1947 yılında Amerika ile bazı Avrupa ülkeleri arasında üniversiteli öğrencilerin değişimi şeklinde başlatıldı. İki yıl sonra alınan bir kararla bu bursların üniversite öğrencileri üzerinde yeterince etki ve yararı olmadığının saptandığı ve bursa katılma yaş ortalamasının 16 - 18 olarak yeniden tesbit edildiği açıklandı. Burs alacak öğrencilerin lise öğrencisi olmaları da şart koşulmuştu.

Özellikle geri kalmış ülkelerin gençlerini hedef alan program, Türkiye'de ilk kez 1953 yılında şimdiki Boğaziçi Üniversitesi olan Robert Kolej'de iki Amerikalı öğretmen tarafından başlatıldı ve onların çabasıyla geliştirildi. AFS bursları, Amerikan emperyalizminin kültür alanındaki faaliyet zincirinin basit bir halkası sadece. Amerika'da bir yıl okuyan öğrencilerin zamanla devletin özel kademele-

Devamı s. 5, sütun 7'de

Sendikal Birliğin önemi

Yaşar ARIKAN
DİSK HÜRCAM-İŞ SENDİKASI EĞİTİM SEKRETERİ

Ülkemizin dar boğazlardan geçtiği uzunca süredir devamlı ağıza sakız edilen bir söz. Evet ülkemiz dar boğazlardan geçmektedir. Emperyalizme bağımlı ekonomimizin düştüğü çıkmazlar en derin bir biçimde işçi sınıfını ve emekçileri etkilemektedir. Başka bir deyişle tekelcilerin bunalımının kahrını geniş emekçi yığınları çekmektedir. Tekelciler kendi dar boğazlarını aşmak için özellikle işçi ücretlerinin dondurulmasını ve ücret artışlarına karşı önlemler alınmasını ve yatırım olanaklarının daha fazlalaştırılmasını istemektedirler.

Ülkemizde işbaşına gelen siyasi iktidarlar sürekli olarak tekelcilerin bu taleplerini greçekleştirmek için çaba sarfetmişlerdir. İki yıldır iktidarda bulunan CHP'ye kendisinden önce iktidarda bulunan siyasi iktidardan daha farklı bir yol izlememiş kendine özgü metotlarla işçi ücretlerinin dondurulması ve bu doğrultuda önlemler alınması çabalarına girmiştir. Toplumsal anlaşma adıyla anılan ücret dondurulması girişimleri bir sonuç vermemiştir. Bunun üzerine şimdi CHP iş kanununda bazı değişikliklere gitmek durumundadır. Ve bu değişikliklerden umulan işçi sınıfının elde ettiği bir takım hakların yasal düzenlemelerle geri alınmasıdır. Örneğin kıdem tazminatı bir fon haline dönüştürülerek bu hak dolaylı yollardan gaspedilmeye çalışılmıştır. Ve kıdem tazminatı fonları sermayenin yatırım harcamaları için ek bir tahsis haline getirilmek istenmektedir. Öte yandan son günlerde sözü edilen ve pek «Avrupai» gösterilmeye çalışılan işsizlik ödeneği bir takım koşullarla kısıtlanmaktadır. Grev ve lokavt nedeniyle işsiz kalanlar bu ödenekten yararlanamamaktadırlar. Böylece insanlık suçu olan Lokavt daha da meşrulaştırılmakta, grev hakkının önüne ise bu gibi yaptırımlarla engeller konularak kısıtlamalara gidilmektedir. Özetle, hazırlanmakta olan yasa tasarısı, bu haliyle işçi sınıfının demokratik ve ekonomik taleplerine çare olmaktan uzak, tersine bir takım anti-demokratik hükümler getirmektedir.

İşçilerin ve emekçilerin oylarıyla iktidar olan CHP, tekelcilerin istemleri ve zorlamaları doğrultusunda hareket ederek işçi sınıfına yeni yükler sarmak istemektedir.

1979 yılının yaşadığımız şu günleri binlerce işçinin toplu sözleşme görüşmelerinin başladığı bir dönemdir. Bir çok işkolunda binlerce işçi yaşanamaz hale gelen hayat pahalılığına karşı kendi durumlarını bir parça daha yaşanılası hale getirmek için mücadele edeceklerdir. Dolayısıyla bu dönem toplu sözleşmeler çok zorlu geçecektir. Tekelciler kesinlikle ücret artışlarından yana olmadıkları için saldırılarını yoğunlaştıracaklardır.

Bilindiği gibi geçmiş yıllara göre lokavt uygulamaları rekor seviyeye varmıştır. İşverenler gözlerini kırpmadan lokavt uygulamasına gitmektedirler. Madeni eşya işverenleri sendikası MESS Başkanı Korkut Özal, «eğer sıkışırsak biz de lokavt yapabiliriz» diyebilmektedir.

Böyle bir ortamda sendikal mücadelede iş ve eylem birlikleri ve daha ileri boyutlarda sendikal birliklerin oluşturulması kendini daha fazla dayatmaktadır. Türkiye'de işkollarının 32 parçaya ayrıldığı yetmiyormuş gibi bir işkolunda da faaliyet gösteren bir çok sendika bulunmaktadır. Sendikal plândaki bu zaaf özellikle tekelci işverenlere karşı mücadelede önemli bir engel teşkil etmektedir. Ancak yaşanan somut ortam birlikçiliği giderek daha fazla dayatmaktadır. Bunun için de ki farklı konfederasyonlara olsalar da bu sendikalar arasında birlik çağrıları kendini göstermektedir. Cam işçilerinin sendikası Hürcam-İş, Türk-İş'de bulunan Kristal-İş Sendikasına birlik çağrısında bulunmuştur. Ve bu çalışmalar sürdürülmekte ve sonuçlandırılması için çabalar harcanmaktadır. Aynı şekilde DİSK Basın-İş, Türk-İş TGS'ye birlik çağrısında bulunmuştur. Ve bir çok sendikanın gündemlerinde birlik sorunu yer almaya başlamıştır.

Ancak, sendikal birliklerin oluşturulmasında yıllardır süregelen dağınıklığın ardından birden yol alınması mümkün olmamaktadır. Ortaya çeşitli engeller çıkabilmektedir. Buna rağmen bu engeller aşılmayacak engeller değildir.

Toplu sözleşmelerin başlamasıyla ortaya çıkan hareketli dönem görece olarak güç ve eylem birliklerini daha güncel yapmaktadır. Bu olumlu bir adımdır. Ama bu yaklaşım sadece işçilerin toplu sözleşmelerde daha ileri haklar alma mücadelesinde kısıtlı kalmamalı bu girişimler daha ileri birliklerle sonuçlandırılmalıdır. Yoksa eylem birlikleri dar konomik sınırlar içine hapsedilmiş olacaktır. Esas olan işkollarında sendikal birliklerin gerçekleştirilmesi ve giderek tek konfederasyon çatışı altında sendikal hareketin birliğinin sağlanmasıdır. Güç ve eylem birlikleri ile birlikte sendikal birliklerin sağlanması mü-meli beraber yürütülmelidir.

Sendikal hareketin dağınıklığı temelde Türkiye'de işçi sınıfının siyasi hareketinin dağınıklığından kaynaklanmaktadır. Sendikal birliklerin sağlanmasında en önemli etken, [illegible] anlaşamamalarıdır. Siyasi harekette [illegible] mekte olan birlikçi yaklaşımlar mutlaka sendikal harekete de yansıyacaktır. Bugün sosyalist siyaset ve partiler arasında umut verici gelişimler gözlenmektedir. Ve bu gelişim mutlaka sendikal harekete de yansıyacaktır. Bu nedenle sendikal hareket içinde de sendikal birlik çalışmalarını gündemin başına oturtmak önem taşımaktadır.

Çağatay Anadol **Bakış**

Seçimlerin işçi sınıfına getirdiği

Bu yazıyı seçim günü kaleme aldığımızdan sayısal sonuçlarla ilgili bir değerlendirme yapamıyoruz. Ama genel olarak sonuçların, emekçi halkımızı umutla oylamaya kalkan sosyal demokrasinin yokuş aşağıya inmeye başladığını, faşizmin oy desteğini yitirme yoluna girdiğini ve halkımızın solda birlik özlemlerini destekleyen bir tavır aldığını göstereceğini şimdiden söyleyebiliriz. Bu öngörüleri destekler nitelikteki sonuçların okuyucu tarafından da yazımız okunurken gözlenmiş olacağını sanıyoruz.

Böyle bir oluşum, öngörüden hayata geçerse işçi sınıfımız için önemli kazançlar elde edilmiş olacaktır. Tekelcilere yaranma ve faşizmin karşısında bocalama politikasının emekçiler tarafından mahkûm edildiğini görecek olan CHP bundan sonra adımlarını daha bir tartarak atma zorunluluğunu hissedecektir. Işlevi, burjuvazi egemenliğini yeni siyasal formülasyonlarla sürdürmek olan sosyal demokrasinin bir ayağının emekçilere, çalışanlara, üstelik demokrasi özlemlerini bilince çıkarmış olan bu kitlelere dayandığını gözönüne alırsak, sağ politikaya karşı CHP tabanında yükselecek olan muhalefetin seçim sonuçlarıyla ivme kazanacağını şimdiden söyleyebiliriz.

MHP'nin bir cinayet şebekesi olduğu ve böyle olmasının faşizmin karakterinden geldiği onun iğvasına kapılmış olanların bir kesiminin bile bilincine çıkacaktır. Bu da faşizmin daha da tecrit edilmesine yolaçabilecek ve onun karşısındaki güçlerin yükselttiği anti-faşist mücadelenin ilk meyvelerinden biri olacaktır.

Geniş işçi yığınları, emekçiler, yoksul köylülüğün politize olan kesimleri, mazlum ulusun ileri unsurları artık solda birliğin ve sosyalist hareketin birliğine gerek faşist tehdidin savuşturulmasında gerekse de sömürü toplumundan nihai kurtuluş yoluna, sosyalizme ulaşmadaki önemini sınıf mücadelesinin yakıcı deneyleri içinde pişerek anlıyorlar, bilince geçiriyorlar. Seçimlerde bu bilincin oylarla somutlanması, anti-birlikçiliğin mahkûm edilmesi, işçi sınıfı mücadelesinde birlik yolunda yeni bir sayfa açacak ve kurtuluş günlerini yakınlaştıracaktır. Çok uzak olmayan bir erimde «her ülkede işçi sınıfı siyasal hareketini tek bir parti temsil eder» bilimsel doğrusu ülkemiz pratiğinde de hayata geçecektir.

Seçimlerin, sonuçlarından bağımsız olarak, işçi sınıfı hareketine getirdiği en önemli olgu şüphesiz yıllardır sözü edilen ve özlemi çekilen anti-faşist güçbirliği, eylem birliği yolundaki önemli adımlara vesile olmuş olmasıdır. Bu seçimler sırasında mazlum ulusun devrimcileriyle Türkiye bilimsel sosyalist hareketi arasında ciddi yakınlaşmalar ve pekişen güven duyguları ortaya çıkmıştır. Bu tek başına tarihsel bir kazanç olmuştur.

Keza seçimler sırasında ülkemiz bilimsel sosyalist hareketinin iki temel politika hareketi arasında eylem birliğiyle somutlanan yaklaşımlar meydana çıkmıştır. Olağanüstü esneklik isteyen ve ilk deneylerin hazımsızlıklarını aşma becerisini gerektiren bu çabaların sürekli ve gittikçe derinleşen bir içeriğe sahip olması en içten dileğimizdir. Daha somut iş ve eylem birlikleri, ilkeler etrafında ortak somut ürünlere yönelmiş çalısmalar ve nihayet bilimsel sosyalist harekete gönül vermiş militanların fedakâr çabalarıyla önemli demokratik işlemler gören kitle örgütlerinin daha bir toparlanması akla gelen ilk adımlardır. Şüphesiz daha ileri hedefler hem bu adımlar tarafından yakınlaştırılacak hem de ilerideki hedefler atılan bu adımların siyasal perspektifini çizecektir.

Bilimin ilkeleri, devrimci kardeşlik, esneklik ve atılganlık; önümüzdeki günleri daha da aydınlatmak için elden düşürmememiz gereken bunlardır.

SOSYAL DEMOKRASİNİN YENİ ANTİ-DEMOKRATİK TASARILARI

Selçuk ÇALHAN

Ortada dolaşan söylentilere göre CHP, 657 sayılı Devlet Memurları Kanununda bazı değişiklikler yapma hazırlıkları içindedir. Başbakanlık gizli bir emirle Devlet Personel Dairesine bu konuda emir vermiştir.

Yapılması düşünülen yasa değişikliği baştan aşağı anti-demokratik amaçlar taşımaktadır. Sosyal demokrasi bu yolla kamu kesiminde çalışan oldukça geniş bir kitlenin örgütlenme ve siyasal haklarını ortadan kaldırarak «ehil» hale getireceğini sanmaktadır.

657 sayılı DMK'da yapılması düşünülen değişikliğe göre kamu kesiminde çalışan memurların işçi yapılmasını öngörmektedir. Bilindiği gibi kamu kesiminde işçi-memur ayırımı, yıllardan beri kanayan bir yaradır. Şimdi ise sosyal demokrasi, kamu kesiminde tüm çalışanları memurlaştırma operasyonunu hazırlamaktadır.

Tasarının ikinci yönü memur örgütlerini ortadan kaldırmak ve «Türkiye Memurlar Birliği» adı altında tek bir örgütün kurulmasıdır. Bu örgütte yönetici olabilmek için de en az 15 yıllık memur olunması koşulu getirilmektedir. Faşist ve gericilerin TÖB-DER, TÜM-DER, TÜS-DER gibi demokratik örgütlerin kapatılması istemlerini CHP kendi elleriyle gerçekleştirmektedir.

Bugün öğretmenler, sağlıkçılar, büro memurları, teknik elemanlar tüm çalışanlara grevli toplu sözleşmeli sendikal hakkın tanınması için mücadele vermektedirler. CHP, ise bu istemler karşısında alabildiğince kayıtsız davranmakta ve Bursa'da örneğinin yaşandığı gibi sendikal hak isteyen öğretmenlerin üzerine güvenlik kuvvetlerini saldırtmaktan çekinmemektedir.

Sosyal demokrasi demokrasi güçlerinin geriletilmesi için gericilerle el ele vermekte. Tüm çalışanların grevli toplu sözlesmeli sendikal haklarin verilmesi bir yana, demokrasi mücadelesinde önemli bir yer tutan demokratik örgütlerin ortadan kaldırılması için uğrasmaktadır.

Yasa değişikliği tasarısı bu kadarla da kalmamaktadır. Memurlar üzerinde yeni bir takım yasaklamalar ve yükümlülükler getirmekte ve memurların emekli olduktan sonra bile siyasetle uğraşmaları engellenmektedir.

Memur yasasında yapılmak istenen anti-demokratik değişikliklerle sosyal demokrasinin emekçi kitlelere karşı yeni bir ihanetine tanık olunmaktadır. Sosyal demokrasi ara rejim tartısmalarının hızlandığı son günlerde icraatıyla dikta özlemcilerine zemin hazırlamaktadır. Çünkü, ara rejim isteyenler öncelikle Anayasa ve yasalarda yapılacak değişiklikler le demokrasi güçlerinin susturulmasını önermektedirler.

Ancak, sosyal demokrasi demokrasi güçlerini bu yolla susturabileceğini ya da ileri sürülen demokratik talepleri engelleyebileceğini zannediyorsa korkunç bir yanılgı içindedir. 1970 yılında siyasi iktidar, 274 ve 275 sayılı yasalarda değişiklikler yaparak işçi sınıfının mücadelesini susturacağını zannetmişti. Ve 15-16 Haziran direnişiyle cevabını almıştı.

TMMOB Antalya'da «Turizm Planlaması» konulu bir panel düzenliyor

Antalya (a.a.) — Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliğince Antalya'da 19 Ekim 1979 Cuma günü «Antalya Yöresinde Turizm Planlama ve Uygulamalarına Eleştirel Bakış» konulu bir panel düzenlenecektir.

Antalya Belediyesi Kültür Salonunda yapılacak panele «Türkiye'de bugüne kadar uygulanan turizm politikaları ve yerel yönetim, turizm politikalarının kıyı bölgelerindeki yaşama etkileri, kıyı bölgelerindeki mülkiyet yapısı, Antalya'daki kamusal mülkiyetin kamu kuruluşlarınca denetlenmesi» konularında bildiriler sunulacaktır.

Sözkonusu panele, Antalya Belediye Başkanı Selahattin Tonguç, Devlet Planlama Teşkilatı uzmanları, Mimarlar Odası temsilcileri ile ilgili kuruluşların temsilcileri katılacaklardır.

DADAĞ-ARAFAT'DA DEV-MADEN-SEN'İN ÖRGÜTLENMESİ ENGELLENEMEZ

Nevşehir (Özel) — Nevşehir"in Gülşehir ilçesi Dadağ-Arafat maden ocaklarında çalışan işçilerin sendikal mücadelesi uzun süreden beri sürmekteydi. İşçiler DİSK'e bağlı Dev-Maden-Sen'e geçmek için azimli bir mücadele yürütüyorlar.

İşyerinde yetkiyi şu ana kadar Türk-İş'e bağlı sarı sendika elinde bulunduruyor. «İç Anadolu Bölgesi Maden İşçileri Sendikası» adını taşıyan sarı sendika, Dev-Maden-Sen'in hızla taban kazanmakta oluşu karşısında, patronla açık işbirliğine geçti. İşveren, işçilerin sendikalarını kendilerinin seçmesini engellemek istiyor. İşbirliği yaptığı sarı sendika, patronun çıkarlarını kolladığı için, patron, işyeri yetkisinin hep bu sarı sendikada kalmasını istiyor.

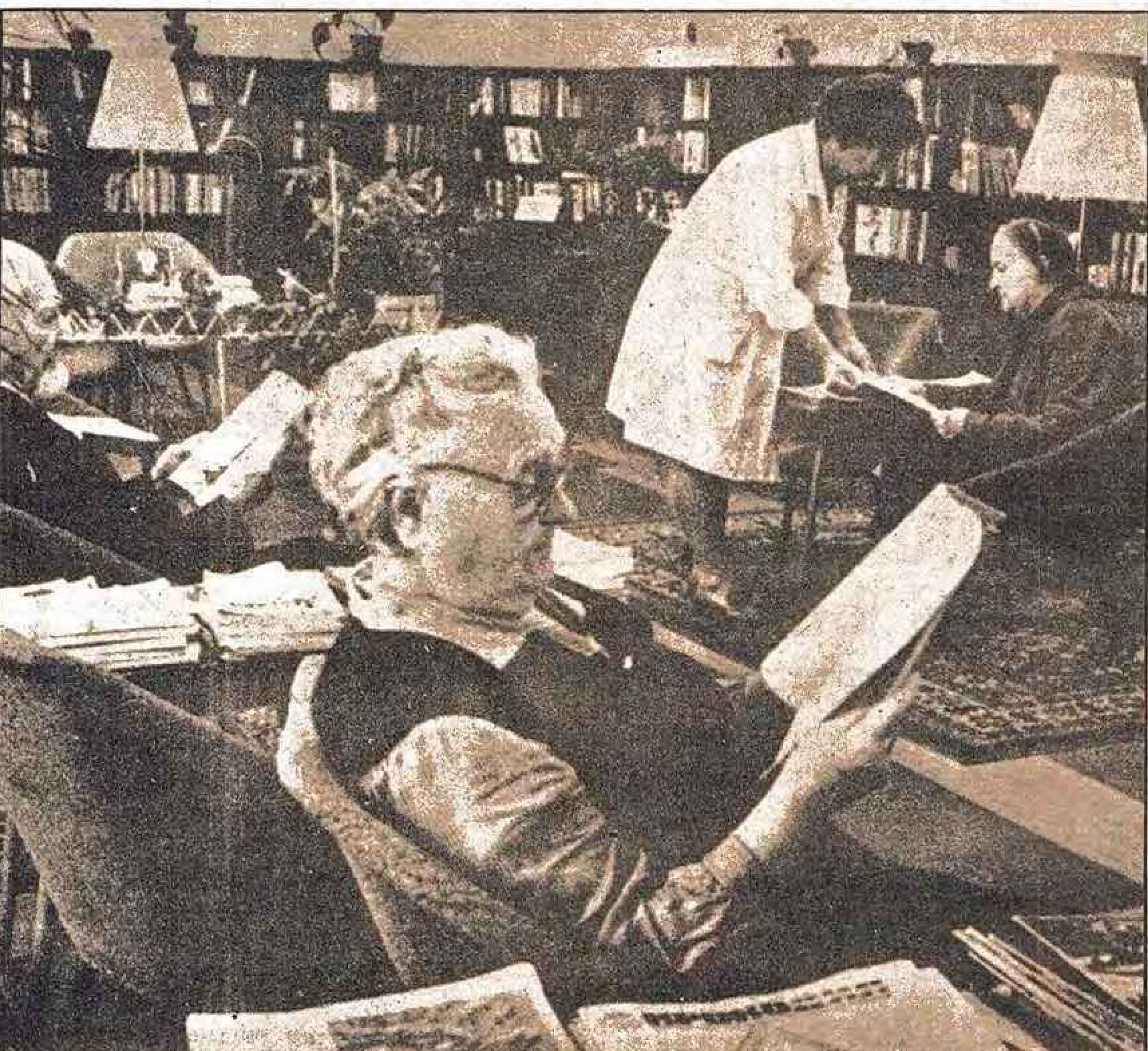
Ancak işçiler kararlı. Onların kararlılığını sürdürebilme amacıyle, ilerici sendikal örgütlenme yapan işçileri işten atan patron, bunun da sökmeyeceğini görmüş durumda. Şimdi sarı sendikayla yeni oyunlar tezgâhlama peşindeler.

İşçiler, haklı mücadelelerinde azimli olduklarını, sarı sendika-patron işbirliğini boşa çıkartacaklarını söylüyorlar.

Öte yandan yetkililerin «maden ocağında sağlık koşullarının çalışmaya elvermediği ve önlem alınması gerektiği» konusundaki raporlarına da işverenin hiç aldırdığı yok. Patronun işçiler üzerinde sürdürdüğü sömürünün biçimini ve işçi düşmanlığını, bu olay da yeteri kadar gösteriyor.

İşçilerin haklı mücadelesi engellenemiyecek! Gerek çalışma koşullarının düzeltilmesi, gerekse sendikalarını kendilerinin seçmesi yönündeki mücadele, yakın bir zamanda, tüm oyunlar bozularak zaferle sonuçlandırılacaktır.

SOSYALİST ÜLKELERDEN

Bir bakımevinin oturma salonu

Yaşlılık

Bir Amerikalı gazeteci şöyle demiş: «Yaşlılığımı sosyalist ülkelerin birinde geçirmek isterdim.» Dünyada yaşlılar için en rahat, en iyi yaşama şartları sağlanan, «yaşlılığa» saygı gösterilen ülkeler sosyalist ülkeler.

Emekliler, yaşlılar, toplumda işini görmüş, görevini bitirmiş, bir kenara itilmiş, yalnızlık içinde ömürlerini tamamlayan kişiler olmaktan çıkmış. Yaşlı insanlar eğer isterlerse toplum içinde aktif görev yapabiliyorlar. Çalışmak isteyenler çalışabiliyorlar. Emekli olup da çalışmak isteyen herkese devlet **uygun** bir iş bulmakla görevli.

İnsanlarda yaşlanınca ne olacağım, nasıl bakılacağım endişesi yok. Herkes «emekli aylığı» ya da «yaşlılık sigortasından» aylık alıyor. Alınan aylık, geçimlerini sağlamaya yeterli. Sağlık ve diğer sosyal hizmetler parasız.

Ailesi, kimsesi olmayan ya da çocuklarıyla birlikte yaşamak istemeyen yaşlılar için devlet «bakımevleri» açmış. Bakımevleri, her türlü ihtiyacın karşılandığı, bahçe içinde, sağlıklı yaşama şartlarına uygun olarak yapılmış. Bakımevlerinde yaşayan yaşlılar çeşitli sanat, kültür ya da el uğraşlarıyla vakitlerini değerlendirebiliyorlar. Bu tür uğraşlar için her türlü olanak sağlanmış.

Bugün SSCB'de 55 milyon emekli yaşıyor. 55 milyon emekli her türlü güvence altında yaşamını sürdürüyor.

Meslek lisesi kayıtları 26 Ekim'de bitiyor

Ankara — Milli Eğitim Bakanlığı basın bürosu tarafından yapılan açıklamada, bakanlığa bağlı orta dereceli endüstri meslek liselerinde öğrenci kayıtlarının 26 ekim cuma günü akşamına kadar devam edeceği bildirildi.

Bilindiği gibi, bu yıl, önceki yıllardan farklı ilk kez bu okullara öğrenci alımı sınava bağlanmıştı. Meslek liseleri yöneltme ve yerleştirme sınavı adı altında yapılan sınavlarda başarı kazanamayan öğrenciler, isteselerde adı geçen okullara kayıt yaptıramayacaklar.

Okurlardan

Kapitalizm ve spor

Kapitalist düzende burjuvazinin amacı insanlığı ve doğal kaynakları hızla yok edip gününü gün etmektir. İşçi sınıfının ve emekçilerin amacı ise yasam şartlarını biraz daha iyileştirerek iktidara biraz daha yakın olmaktır.

İşte bu amaçlar spora da yansır. Burjuvazi iktidarını uzatabilmek için sporu sömürü aracı olarak kullanırken emekçiler sporun insanlığa, barışa ve kardeşliğe hizmet etmesini arzularlar. Spor insanlığın var oluşundan bu güne kadar önemini korumuş, insanların ayrılmaz bir parçası olmuştur.

Sporda amaç daha sağlıklı olmak daha zinde olmak ve kardeşçe yaşamaktır. Bu tüm toplum kesimi için geçerlidir. Ancak spor tüm toplum kesimlerinin hizmetine sunulursa gerçek anlamda barışa kardeşliğe kısacası insanlığa hizmet eder. Aksi halde kapitalist ülkelerde ve de ülkemizde olduğu gibi burjuvazinin elinde bir sömürü aracı olarak emekçilere karşı kullanılır.

Sporun gerçek anlamda insanlığa hizmet etmesi, kitle sporu, yani bugün sosyalist ülkelerde halk sağlığı için spor yerine profosyenel futbol tercih edilir. Gençliğin spor özlemine yanıt olarak saha, tesis, eğitici yerine futbol kulüpleri kurularak, gençlik uyutulmağa çalışılmaktadır.

Ülkemizde eğitici sorunu sporda önde gelen sorunlar arasındadır. Amerikalı basketbolcuların, yabancı futbolculara milyonlar akıtılırken, okullarda beden eğitimi öğretmeni bulmak zordur.

Halkın spor anlayışını yozlaştırıp, spor denince profosyenel futbolu ön plana çıkarmak burjuvazinin kolayca yaptığı bir aldatmacadır. Çünkü halk spor yapar bedenen zihnen güçlenirse, insanlar arasında, özellikle işçiler, emekçiler birlikte hareket etmeyi öğrenirlerse burjuvazinin hesap verme günü yakındır. Onlar bunu çok iyi bilirler.

Brezilya'da halk açlıktan ölürken burjuvazi ikiyüzbin kişilik Marakana stadını yaptırmıştır. Portekiz'in faşist-katil diktatörü Salazar katilliğimi üç şeyle devam ettirdim «futbol, festivaller ve batıl itikatlar» diye itiraf ediyordu. Türkiye'de durum Brezilya'dan Portekiz'den, Arjantin'den farklı değildir. Federasyon başkanları değişir, bölge müdürleri değişir ama spor anlayışı değişmez. Çünkü düzen kapitalist düzendir. Ama değişecek, demokratik halk iktidarında spor gerçek anlamda halkın hizmetine sunulacak. O günler uzak değil...

Cengiz Uzuner

Faşizme karşı mücadele somut olmalıdır

Değerli Gerçek Gazetesi yöneticisi Ali KAR,

Gazetenize yazdığım bu mektuba yer verirseniz inanın çok memnun olacağım. Ben 17 yaşında ortaokul mezunu her genç kızdan biriyim.

Ülkemizde sınıf mücadelesinin giderek kesinleştiği ve gelişen olayların yeni boyutlar kazandığı bütünüyle görülen işler taşımaktadır. İşçi sınıfı, sömürücü sınıflara karşı mücadelesini her koldan yürütür. Hayatın hiç bir alanını burjuvaziye boş bırakmaz, çünkü, o bütün hayatı değiştirmek ve yeniden kurmak ister.

Öte yandan eğitim ve öğretim sisteminin gelişmediği ülkemizde sanayileşmeden ve kalkınmadan söz edilemez. Türkiye zor bir dönemden geçiyor. Emekçi halk yığınları, çetin koşullarla karşı karşıya bulunuyor. Emperyalistlerin ve yerli işbirlikçilerinin sınıfsal ve ulusal tahakkümü, sömürüyü sürdürmek amacıyla şiddetlendirilmek isteniyor. Ama egemen güçler rahat değil. Çünkü karşılarında hızla gelişen bir toplumsal uyanışın ve giderek güçlenmeye namzet bir halk hareketinin bulunduğunu görüyorlar.

Son olarak şunu yazmak isterim: Faşizme karşı mücadele somut olmalıdır. Kahrolsun faşizm, yaşasın işçi mücadelesi.

Ramize TÜRKOĞLU

Hisse senedi piyasasında panik!..

Rıdvan AKARCA

Amerika Birleşik Devletleri'nde New York Borsasında 11.10.1979'da gözlenen büyük ölçekli panik, 1929'dan bu yana ilk defa gözükmektedir. Olay, çeşitli ülkelerde değişik tepkilere yol açtı.

24 saat içersinde hisse senedi piyasasında yaklaşık 90 milyon hisse senedi eldeğiştirdi. Bu rakkam, kapitalist sistemin en büyük bunalımı olan 1929'dakinden daha fazladır. 1929'da 67 milyon hisse senedi eldeğiştirmişti. Eldeğiştirmeden kasıt, hisse senetlerini değerinin düşeceği korkusuyla, ucuz fiyatlarla elden çıkarılmasıdır. Hisse senedi satımından elde edilen paraları daha sağlam «altın, emlak vs. gibi» şeylere yatırmak anlaşılmalıdır.

Kapitalist blokun sözcüleri bunalımın en dip noktasına vardığını, bunun kapitalist sistemde sıfır büyümeye doğru gidişin başlangıcı olduğunu, bunun sonucunda 1981 yılına kadar işsizliğin, enflasyonun büyük boyutlara varacağı konusunda birleşiyorlar.

Bundan bir hafta öncesinde görülen «altına hücum»un bu sonucu doğuracağı bilinmekteydi. Ve IMF'nin, Dünya Bankası'nın Belgrat'taki toplantısından önemli bir sonuç alınamaması bu gidişi körükleyen bir etki yaptı. Amerika'daki paniğin «dünya depresyonuna» direk olarak sebep olabileceği veya olduğu söylenemez, ancak dünyanın dengesiz ekonomik yapısını altüst edeceği ve diğer ülkelerdeki «özellikle bu ülkeye göbekten bağımlı ülkelere» benzeri ekonomik çöküş için ivme kazandıracağı açıktır. Nitekim Türkiye'de, uzun zamandır felç olmuş ekonominin son günlerde en kötü anlarını yaşadığı bilinmektedir. Son bir hafta içinde hisse senedi borsalarındaki satışların nominal fiyatlarının altında oluşu, bir tek Nasaş firmasının hisse senetleri nominal fiyatının yüz lira üstünden satılmıştır ve Devlet tahvili satışlarının hız kazandığı görülüyor.

Bugünkü yazımızda kapitalist sistemin bunalımlarının nedenlerini ve sonuçlarını açıklamaya çalışmıyacağız. Ancak 1929'da ortaya çıkan ve 1933 yılına kadar etkisini tüm kapitalist sisteme hissettiren ve sonunda bunalımdan çıkmak için ekonominin «savaş ekonomisine» dönüştürülmesi sonucu ikinci paylaşım savaşının çıkmasına sebep olan bu büyük bunalımla bugünkü bunalımın benzerliklerini vurgulayacağız. Ve 1929'un Birleşmiş Milletler raporlarına göre ekonomik tablonun dünya ölçüsünde kısa özetini aktaracağız.

ABD'nin son bir haftaki dışpolitikasına baktığımızda açık olarak görebiliriz ki, ABD bunalımdan çıkmak için ekonomisinin «savaş ekonomisine» bütünüyle dönüştürülmesi yolunda gerekli zemin hazırlamaktadır. Örneğin;

— Avrupa'daki nükleer başlıklı füzelerin arttırılması için Sovyetler Birliği Devlet Başkanının, Avrupa'dan 1000 tank ve 20.000 askerini tek taraflı olarak geri çekmesine karşın, ısrarları,

— SALT II adlı «Nükleer silahların sınırlandırılması anlaşmasının» ABD Senatosunda onaylanmaması için geliştirilen Küba'da ki Sovyet askeri gücü sırfsatası,

— Küba'ya misilleme olacağı söylenerek Karaip denizinde yeni askeri üslerin açılması,

— Ortadoğu'ya anında müdahale edebilmek için yeni kurulan 100.000 kişilik müdahale gücü,

— NATO Genel Sekreterinin NATO'nun Türkiye kanadının acilen modernizasyonuna gerek görüldüğünü bildiren konuşmaları,

— Çin'e silah satmak için yapılan anlaşmalar.

Bütün bunların «silahlanma» için gösterge olamıyacağını söylemek sadece körlük değildir, aynı zamanda gerçekleri görmezlikten gelerek Emperyalistlerin amaçlarına su taşımaktır.

1930 bunalımı sırasında, dünya ekonomik faaliyetinde ülkelerin para ve gümrük korumalarından dolayı önemli azalmalar olmuştur. Üretim çeşitli ileri - kapitalist ülkelerde % 50 azalmıştır. Ekonomisi tarıma dayalı ülkeler miktar yönünden fazla etkilenmemiştir. Ancak fiyat bakımından çok şiddetli etkilenmeyle karşılaşmışlardır. Bunların sonucunda tüm kapitalist ülkelerde mili gelir şiddetli olarak durmuş, hatta milli gelir birçok ülkede 1925'in yarısına kadar düşmüştür. Endüstri işçilerinin 1932 sonunda işsiz kalanların sayısı 25 milyondan daha fazlaydı. Bunun yanında tarım kesiminde çalışanlar, gizli işsizler bu rakkamın dışında milyonları bulmaktadır. Yine bu dönemde işsizliğe paralel olarak atıl kalan sermayenin para olarak değeri 50 milyar İsviçre Frangına eşittir. Ve dünya hammadde stokları 1925'in iki katına çıkmıştır. 1929'la 1932 yılları arasında dünya ticareti % 65 azalmıştı.

1930 bunalımı ikinci dünya savaşı ile sonuçlanmıştı. Günümüzdeki bunalımın yeni bir silahlanma yarışına neden olmaması için özellikle işçiler başta olmak üzere tüm emekçilerin, yurtseverlerin, demokratların çok dikkatli ve duyarlı olmaları gerekmektedir.

Küba Devlet Başkanı Fidel Castro

Costro Birleşmiş Milletlerde

New York — Küba Devlet Başkanı Fidel Castro, 19 yıldan bu yana ilk kez geldiği Birleşmiş Milletler Genel Kurulu toplantısında yaptığı konuşmada, ABD'yi eleştirmiş, İsrail'i Nazilere benzetmiş ve yeni bir dünya düzeni kurulmasını istemiştir.

Küba Devlet Başkanı Fidel Castro, Birleşmiş Milletler Genel Kurulu'nda Bağlantısızlar Hareketi başkanı sıfatıyla yaptığı konuşmada, özellikle dünya ekonomik sistemi üzerinde durmuş, bazı ülkelerin izledikleri «savurganlık ekonomisinin» gelişmekte olan ülkelerin kaynaklarının yağmalanmasına dayandığını» söylemiştir.

Her ülkenin kendi siyasal rejimini seçme hakkı olduğunu savunan Fidel Castro, barış içinde yan yana yaşamanın ancak bu yolla güvence altına alınabileceğini belirterek şöyle demiştir:

«Bağlantısız ülkeler düşmanlarını tanıyor, tehdidleri anlıyor ve bunlarla nasıl başa çıkılacağını biliyorlar.»

Castro, gelişmiş ülkelerle gelişmekte olan ülkeler arasındaki dengesizliği ise şöyle dile getirmiştir:

«Yoksulluğu, açlığı ve cehaleti kökünden kazımak için çaba harcıyan gelişmekte olan ülkelerle gelişmiş ülkeler arasında korkunç bir uçurum vardır. Dünyada yüz milyonlarca insan hâlâ yoksulluk, açlık ve cehaletin pençesindedir.

Biz, adalete, eşitliğe ve barışa dayanan yeni bir dünya düzeninin özlemi içindeyiz. Bugün varolan adaletsiz ve eşitlikten uzak dünyanın yerini alacak yeni bir düzenin içindeyiz.

Havana'daki Bağlantısız Ülkeler Doruk Toplantısı sonunda yayımlanan bildiride de ortaya konduğu gibi, bugün dünya zenginlikleri hâlâ bir avuç ülkenin ellerindedir. Bunların savurganlık ekonomileri, emek gücünün sömürülmesinden ve Afrika, Latin Amerika, Asya ve dünyanın öbür ülkelerindeki halkların doğal kaynaklarının kendilerine aktarılmasından ve yağmalanmasından kaynaklanmaktadır.»

Küba Devlet Başkanı, Küba'daki Sovyet birlikleri konusunda son zamanlarda Birleşik Amerika ile ülkesi arasında gerginleşen ilişkilere değinmeyerek konuşmasının başında şunları söylemiştir:

«Buraya Küba'dan sözetmek için gelmedim. Buraya büyük bir devlete kendi evinde gereksiz sıfatlarla saldırmaya da gelmedim. Buraya, ufak fakat onurlu ülkemizin yirmi yıldan beri karşı karşıya bulunduğu saldırılardan söz açmak için gelmedim. Buraya bağlantısız ülkeler adına konuşmaya geldim.»

Konuşması sık sık alkışlarla kesilen Fidel Castro, bağlantısızlar hareketi'in, Filistinlilerin tarihi Filistin topraklarında yurt edinme haklarını desteklediğini belirtmiş ve ABD ile İsrail'in sözde «barış» çabalarını yermiştir. Fidel Castro, «Siyonist İsrailliler, Filistin halkını kendi topraklarından kovup bütün dünyaya dağılmalarına yolaçtıkları ve bu halka karşı baskı ve soykırımı uyguladıkları için çağdaş tarihin en büyük suçlularıdır» demiştir.

Kuruluşunun otuzuncu yılında Demokratik Alman Cumhuriyeti

BAŞARILAR — SORUNLAR — İNSANLAR — İLERİYE DÖNÜK PROJELER

7 Ekim 1949 tarihinde Demokratik Alman Cumhuriyetinin (DAC) kuruluşundan beş gün sonra, Batı Alman bakanlarından biri olan Jacob Kaiser, küçümser bir eda ile şöyle konuşuyordu: «Doğu bölgesinde oluşturulan bu devlet biçiminin gelişmesini sağlayacak hiç bir imkân görmüyorum. Doğudaki bu Devlet sönüp gidecektir, hem de hiçbir sabotaja gerek kalmadan.»

Torpilleme girişimleri eksik olmamasına rağmen DAC sönüp gitmedi. Verdiği ekonomik savaş bu ülkeye, 1961 yılına kadar, yaklaşık 200 milyar mark'a maloldu.

Hem kendi çabaları hem de başta SSCB olmak üzere uluslararası düzeyde sağlanan dayanışma sayesinde, nüfusu sadece 17 milyon olan bu küçük ülke, dünyanın en başta gelen on sanayi gücü arasında yer aldı.

Federal Almanya ve Demokratik Alman Cumhuriyeti'nin ekonomik sistemlerinin etkinlik derecesini karşılaştıran araştırmacılar, kısa bir süre önce şu saptamayı yaptılar: Doğu Alman toplumunda, toplumsal üretim tüm halkın hizmetine sunulmuştur ve gelişimi, tek tek her kişinin gelişimiyle uyum halindedir. Dolayısıyla sosyalist ekonominin toplumsal etkinliği, kapitalist sisteminkinden çok daha fazladır.

KONUT SORUNU 1990 YILINDA TÜMÜYLE ÇÖZÜLMÜŞ OLACAK

DAC'inde çalışma hakkının herkes için hayata geçirilmesi, kadınların toplumsal eşitliği, sağlığın ciddi (ve parasız) korunması, yaşama ve çalışma koşullarının sürekli iyileşmesi..., kapitalizme olan üstünlüğünü her gün daha da açık biçimde kanıtlayan sosyalist toplumsal bir siyasetin önemli odaklarını oluşturmaktadır.

Konut sorunu, DAC'nin toplumsal politikasında baş yeri alıyor. Yapılan planlara göre bu sorunun 1990 yılına kadar tümüyle çözülmesi gerekli. Doğu Berlin'deki ekonomik araştırmalar Enstitüsünün verilerine göre halen DAC'nde her 1000 kişiye 398 konut düşüyor, Federal Almanya'da ise bu sayı 400 konut. 1979 yılında tamamlanacak konut sayısı 114 bin 350 ve yenilenecek olanlar da 44 bin. DAC'nin ilk yirmi yılına oranla konut inşa hızı tam iki katına çıkmış bulunuyor. 1971 - 1980 yılları arasında bir milyon 460 bin konut inşa edilmiş ya da yenilenmiş olacak. Bu ise, nüfusun yaklaşık dörtte biri demek olan 4 milyon 300 bin kişinin daha iyi konutlara yerleşmesi anlamına geliyor. Yeni bir konutun inşasının metrekare maliyeti, aylık 3 marka tekabül ediyor ama kiralar 0.80 - 1,25 mark arasında, geri kalan kısmı da Devlet karşılıyor. DAC'nde kira, aylık gelirin % 3,5'unu geçmiyor.

MİLLİ GELİR ARTIŞI VE PLANLARI UYGULAMALARI

1971 - 1977 yılları arasında DAC'nde kişi başına düşen milli gelir, İngiltere, İtalya ve Japonya'da kişi başına düşen gelirin üzerindeydi. Bu alanda Kanada ile olan farkı kapatmış, Fransa, Federal Almanya ve ABD ile olan farkı da çok aza indirmişti.

DAC'nin, üretkenlik düzeyi bakımından, çok gelişkin ülkelere göre bir miktar geride olduğu doğrudur. Ancak buna etken olan önemli nedenler bulunduğu da kabul edilmelidir. Örneğin DAC, enerji kaynakları, hammaddeler ve elemeği bakımından fakir bir ülkedir. Önde gelen bir sanayi ülkesi olmasına karşın yeterli hammadde rezervlerinden yoksundur. Maden kömürü, hidrolik enerji kaynakları ve petrol yoktur. Linyit yataklarının işletilmesi sanayide önemli yer tutmaktadır, ama bu çok pahalıdır. Yeterli sayıda elemeği olması halinde, araç gereçlerin daha iyi kullanılabileceği ve sanayi üretiminin % 15 - 20 oranında artabileceği belirtilmektedir.

Demokratik Alman Cumhuriyeti'nin 1976-1980 yıllarını kapsayan beş yıllık planı, sanayi yatırımlarının % 60'ını enerji ve hammadde kaynaklarına yatırmayı öngörmektedir.

KEYK ÜYESİ DAC, TİCARET ALANINDA BATI DÜNYASINA AÇIK

DAC için dış ticaret, ülkenin önemli hayat damarlarından biri durumunda. Dış ticaret alanındaki gelişmeler ve sağlanan başarılar, gittikçe büyüyen ekonominin sonucu. DAC'nin dış ticaret hacmi, 1978 yılında 97 milyar marka ulaştı. Ticari alışverişin % 70'i KEYK üyesi ülkelerle ve bunun da % 36'sı SSCB ile yapılıyor. Gelişmekte olan ülkelerle DAC arasındaki ticaret 5 milyar mark düzeyinde. Geri kalan ticari ilişkiler ise (yaklaşık olarak ticaret hacminin % 25'i) kapitalist ülkelerle kurulmuş bulunuyor.

Dolayısıyla DAC'nin ticari ilişkilerinde baş yeri KEYK üyesi ülkeler alıyor ve bu da ülkenin dış ticaretini yönlendiren olumlu bir önceliği oluşturuyor. Sosyalist ülkeler arasındaki ilişkileri pekiştirmekte önemli bir etkenin enerji sorunu olduğu da bir gerçek.

DAC'nde EN BÜYÜK BAŞARILARDAN BİRİ, İNSANIN DEĞİŞMESİ

Geçen 30 yıl içinde Demokratik Alman Cumhuriyeti'nde hemen her alanda büyük başarılar elde edildi. Ama bunlardan en önemlisi insanlarda meydana gelen değişiklikler olmuştur. Otuz yıl içinde insanların hayata bakış açılarında, uluslararası sorunlara karşı tavır alışlarında büyük farklılıklar, yenilikler belirdi. Unutulmaması gereken nokta şu ki DAC, Hitler'e özgü faşizmin varoluğu topraklar üzerinde kurulmuştur. O zamanlar söz konusu olan yalnızca kaba bir terör sistemi değil, tüm halkı üzerinde derinlemesine izler bırakan faşizmdi. Geniş halk tabakalarında şoven, milliyetçi, faşist gelenekler alabildiğine belirgin ve yerleşikti.

Bugün DAC'nde, uluslararası dayanışma düşüncesinin bu denli yaygın oluşu gösteriyor ki, bu ülkede artık yeni bir insan meydana gelmiştir. Bu temel değişikliklerin kaynağında kollektif çalışma ve sosyalist toplum düzeni yatmaktadır.

Dolayısıyla, tüm dünya, anti-faşist ve sosyalist bir Alman devletinin varlığından olabildiğine çok sevinç duymalıdır.

Kapitalist ülkelerde fiyatlar sürekli yükseliyor

● Gelişmiş ve geri kapitalist ülkelerde fiyat artışları her geçen yıl daha hızlı bir artış gösterirken, sosyalist ülkelerde fiyatlar yıllardır aynı düzeyde bulunuyor.

Gerçek — Kapitalist ülkelerde fiyat artışları sürerken, sosyalist ülkelerde ise tüketiciler fiyat artışı nedir bilmiyorlar. 1970-75 yılları arasında seçilmiş ülkelerde belirlenen tüketici fiyatları endeksi, değişik ülkelerde fiyatların seyrini göstermektedir. Buna göre tüketici fiyatları endeksi (1970=100) karşılaştırmalarında şu veriler ortaya çıkmaktadır.

1970-75 döneminde Batı Avrupa ülkelerinde fiyatlarda hızlı bir artış kaydedilmiştir. Lüksemburg'da % 44, F. Almanya'da % 30, Belçika'da % 50, Fransa'da % 53, Hollanda'da % 55, İtalya'da % 71'lik bir artış kaydedilmiştir. Bu fiyat artışlarında gıda maddeleri fiyatlarında görülen artış önemli bir yer tutmaktadır. Nitekim, aynı dönemde gıda maddeleri fiyatlarında Fransa'da % 58, F. Almanya'da % 30, İspanya'da % 77, İtalya'da % 72'lik bir artış görülmüştür. Diğer seçilmiş ülkelerde tüketici fiyatlarında görülen artış ise şöyledir: Mısır'da % 34, Pakistan'da % 98, Yunanistan'da % 79. Bunlarda da gıda maddelerinde görülen artış dikkat çekicidir. Gıda maddeleri artışı, aynı yıllarda, Mısır'da % 52, Pakistan'da % 109, Yunanistan'da % 89 olarak belirlenmiştir.

Aynı yıllarda sosyalist ülkelerde hemen hiç fiyat artışı olmamıştır. Sovyetler Birliği'nde genel tüketici fiyat endekslerinde hiç artış olmazken, gıda maddelerinde % 1'lik bir artış olmuştur. Bulgaristan'da ise genel fiyatlarda % 1'lik artış olurken, gıda maddelerinde ise ancak % 2'lik bir artış olmuştur.

Petrol üretimi düşüyor

● Benzin üretimi Ağustos ayında, Temmuz'a göre yüzde 8.8, motorin yüzde 29.8, fuel-oil yüzde 16.3 oranında azaldı.

● Bu yılın ilk 8 ayında ham petrol işleme oranı, geçen yıla göre yüzde 19.4 azalma gösterdi.

Ankara (a.a.) — Devlet Planlama Teşkilatından derlenen sayılara göre, 1979 yılının ilk 8 aylık dönemine kıyasla, benzin ve motorin üretimlerinin yüzde 21.2, fuel-oil üretiminin 20.4 oranlarında düştüğü kaydedilmiştir. Aynı dönemde, ham petrol işleme oranı ise yüzde 19.4 azalmıştır.

Bu yılın ilk sekiz ayı sonunda, Türkiye'deki rafinerilerde toplam olarak 1091.8 bin ton benzin üretilmiştir. Geçen yıl üretilen miktar ise 1385.7 bin tondur. Buna göre, bu yılki üretim geçen yıla göre yüzde 21.2 oranında daha azalmıştır. Ağustos ayındaki üretim Temmuz ayına göre, yüzde 8.8. daha azdır.

Batman, Aliağa, İpraş ve Ataş rafinerilerinde bu yıl toplam 1531.1 bin ton motorin üretilmiştir. Geçen yıl ilk sekiz ayda ise, bugünkünden yüzde 21.2 oranında daha fazla motorin üretiminin gerçekleştirildiği, bu yıl Ağustos ayında üretilen 193.6 bin tonluk üretimin Temmuz ayına göre yüzde 29.8 oranında daha az olduğu kaydedilmiştir.

Geçen yılın ilk 8 aylık döneminde, 3267.8 bin ton fuel-oil üretilmesine karşın, bu yılın aynı döneminde bu rakam, 2602.4 bin tona düşmüştür. Düşüş oranının yüzde 20.4 olduğu, Temmuz 1979'daki üretimin ise, Ağustos ayına göre yüzde 16.3 daha fazla olduğu bildirilmiştir.

Rafinerilerde bu yılın ilk 8 aylık döneminde toplam 7283 bin ton ham petrol işlenmesine karşın, geçen yıl aynı dönemde 9034 bin ton ham petrol işlenmesi gerçekleştirilmiştir. Ağustos ayındaki ham petrol işleme miktarının, Temmuz ayına göre yüzde 20.2 oranında azaldığı Devlet Planlama Teşkilatı tarafından saptanmıştır.

Bulgaristan'la ekonomik ve teknik işbirliği protokolü onaylandı

Ankara (a.a.) — Bakanlar kurulu, Türk-Bulgar ekonomik ve teknik işbirliği karma komitesi'nin Ankara'da yapılan 4. dönem toplantısında düzenlenen protokolü onayladı.

Protokol gereğince, Bulgaristan Türkiye'ye yılda yüzbin ton kimyevi gübre, demir ve çelik mamulleri verecek. Türkiye bu malları buğday, pamuk, beyaz fasulye, küspe, maden cevherleri ve demir dışı maden konsantreleriyle ödeyecektir.

Protokoldeki hükümlere göre, taraflar, kuruluşlarını, Bulgar ve Türk mallarının satışı için ortak pazarlama yapmaya özendirecekler. İki ülke arasında yüksek verimli tohum ve damızlık mübadelesi yapılacak.

Bulgaristan, Türkiye'ye şarap üretiminin geliştirilmesi için techizat ve teknoloji sağlayacaktır. Bulgaristan'ın bu konuda sağlıyacağı kredi, uzun vadeli kontratlarla ve şarap teslimi suretiyle ödenecek.

Bulgaristan'da Türk tütünüyle sigara yapımına da devam edilecektir.

Bulgar Heyeti görüşmeler sırasında, «Burgaz ile Trabzon arasında ortak feribot hattı kurulmasını» önerdi. Bu öneri ilerde yapılacak görüşmelerde ele alınacak.

Pekin'in gelir gider hesabı

Moskova'da sürmekte olan Sovyetler Birliği - Çin görüşmelerine ve öncesine ışık tutmak üzere Sovyetler Birliği Komünist Partisi Merkez Komitesi yayın organı Pravda'nın yorumunu yayınlıyoruz:

Çin Halk Cumhuriyeti heyetinin Moskova'ya Sovyet-Çin görüşmeleri için gelişi, Çin'de Sovyet karşı propagandanın azaltılması ile değil —gerçeklerin de gösterdiği gibi—, biraz daha artması ile paraleldir. «Jenmin Jıbao» çeşitli günlerde sayıları ona varan düşmanca belgeler yayınlıyor. Bu gazetenin 24 eylül tarihli sayısında SSCB'nin İran, Türkiye, Nepal, Birmanya, Orta Afrika Cumhuriyetleri, Norveç ve ABD ile ilişkilerinde sürdürdüğü politikasını tahrif eden makale ve haberlerin yayınladığını söylemek yeterli. Uzay araştırmalarından, Sovyet ticaret filosunun gelişmesine kadar SSCB yaşamı aynı çarpıtılmış biçimde anlatılıyor.

Konular çeşitli, ancak Pekin'in propagandacı hücumlarının içeriği aynı ve bütün bu hücumlarda açıkça tek bir konu işleniyor.

Görülüyor ki, tamamen uzak bulunduğu amaç ve niyetleri Sovyetler Birliği'ne yükleme girişimlerinin, resmi temsilcilerin Çin tarafının SSCB ile ilişkilerinin iyileştirilmesine hazır oldukları konusundaki sözleriyle hiç de bağdaşmadığını ortaya koyan durumlar, bu propagandacıları şaşırtmıyor.

Çin'li yazarlar, vaktiyle Sovyet-Çin ilişkilerinin kötüleşmesi ve işbirliğinin kesilmesinin suçlusunun güya Sovyet tarafı olduğu, Sovyetler Birliği'nde Çin'in çıkarlarına düşman niyetlerin belirdiği düşüncesine sıkı sıkıya yapıştılar. Tabii ki, ortaya konulan deliller yeterli olmuyor, çünkü, bunlar gerçekte zaten mevcut değil. Bunun yerine Çinli propagandacılar Sovyet resmi kişilerinin verdikleri demeçlerin metninden, onları tamamen çarpıtarak, alıntılar üzerinde oyunlar oynuyorlar.

Aynı zamanda, görüşmeleri uygulamaya geçirme insiyatifinin güya Çine ait olduğunu gösterme girişimlerinde bulunuyorlar. Hiç kuşku yok ki, görüşmeler ve durumun normalleştirilmesi girişimleri konusundaki boş fakat tumturaklı sözler Çin sözlüğünde, 1950 yılının şubat ayında Sovyetler Birliği ve Çin Halk Cumhuriyeti arasında imzalanan dostluk, birlik ve karşılıklı yardım konusundaki anlaşmayı uzatmama kararıyla aynı zamanda belirdi. Dahası Sovyet tarafının son 15 yıl içerisinde Çin'e defalarca görüşme masasına oturup Sovyet-Çin ilişkilerini normal haline getirmek ve bu ilişkilere yapay olarak sokulan katmanları ortadan kaldırmak amacıyla gözden geçirmeyi defalarca önerdiği gerçeği özenle gizlenmektedir.

Bilindiği gibi Sovyetler Birliği Sovyet-Çin ilişkilerinin iyileştirilmesi için defalarca öneri ve girişimlerde bulundu. SSCB, tarafların birbirlerine çeşitli nükleer silahları da içine alarak (1969 ve 1970 yılı) silahlarla hücum etmemesi yükümlülüğünün bulunduğu devletlerarası özel kararnamenin yapılması, kuvvet kullanılmaması (1971 yılı) ve saldırmazlık (1978 yılı) anlaşmalarının imzalanmasını önerdi. SSCB Yüksek Sovyet Prezidyumu, Çin Halk Temsilcileri Meclisi Daimi Komitesine, SSCB ve ÇHC'nin iki ülke arasındaki ilişkilerin ilkeleri konusunda ortak bildiride anlaşmaya varmaları için öneride bulundu (1978).

Buna karşılık Çin'in tepkisi ne oldu? Dostluk, birlik ve karşılıklı yardım konusunda anlaşmanın tek yanlı olarak yürürlüğe girmesini durdurana dek Pekin saldırmazlık ile ilgili anlaşmanın güya yararsız olduğunu göstermek için bu anlaşmayı bahane etmişti. Kültürel alışverişle ilgili öneri konusunda da böyle bir önerinin gereksiz olduğunu söylemiş ya da herhangi bir karşılık vermeden açıkça susmuşlardı.

Bu koşullar altında iki ülke arasındaki ilişki atmosferinin iyileştirilmesi amacıyla atılacak pratik adımın ve çabanın yetersizliği konusunda kimin kınanması gerektiği bir dereceye kadar kuşku götürmez. Başka bir gerçek daha ortada: SSCB Sovyet-Çin ilişkilerinin kötüye gitmesinin engellenmesi ve bu ilişkilerin barış içinde yanyana yaşama ilkelerine dayanarak iyi komşuluk rayına oturtulması için defalarca girişimlerde bulundu.

Şu halde son yıllarda ilişkilerimizin normal yola girmesi için kimin çaba harcadığı ve kimin buna engel olduğu sorusuyla gerçekten de işler bu duruma geldi.

Bugünkü görüşmelerin sürdürülmesi için uygun havanın yaratılması sorununa gelince, önceden de görüldüğü gibi Çin basınında son günlerde karşı-Sovyet propagandası en son noktaya ulaştı. Ayrıca İkinci Dünya Savaşı'nın başlangıcının kırkıncı yılı ile ilgili olarak «Jenmin Jibao'da» yayınlanan yazılarda Sovyet halkına ait yüzlerce tam anlamıyla kin dolu iftiralar yer aldı. Pekinli propagandacılar, faşizme karşı başarı kazanmak için yirmi milyon insan yaşamını feda eden ülkeye saldırganca niyetleri yüklüyorlar. Sovyetler Birliği'ni bu savaşı başlatanlardanmış gibi gösterme ve bu dünya anlaşmazlığındaki suçun bir kısmını SSCB'nin üstüne atma girişimlerinde bulunuyorlar.

Pekin'in Sovyetler Birliği'nin 1984 yılına doğru üçüncü dünya savaşını başlatacağı yolundaki sözlerini nasıl nitelemeli? Uluslararası meselelerde büyük karışıklıklar çıkarmak için düşünülmüş kışkırtıcı yayınlar ya da son günlerde Küba'ya yönelik kışkırtıcı demeçleri nasıl nitelendirmeli? 1949 yılında Çin devriminin zafer kazanması için koşulları yaratmada Sovyetler Birliği'nin oynadığı rolü çarpıtan makaleler neye yarıyor? Kısaca Çin propagandasının Sovyetler Birliği hakkındaki demeçlerinin ilerde Moskova'da başlayacak görüşmelere bağlı olarak Çin'in resmi kişilerinde yapılan açıklamalarla hiçte uyumlu olmadığını açıkça görmek mümkün. Sözlerle işler birbirinden farklı olmamalı.

Bugün ilerki görüşmelerin yapışkan propagandanın eşliği olmaksızın uygun bir atmosfer içinde geçip geçmeyeceği, açıkça söylemek gerekirse ilerdeki ciddi ve güç görüşmelerin başarılı olmasına yardım edecek böyle uygun bir atmosferin yaratılması için Çin'in kitlesel iletişim araçlarının katkıda bulunup bulunmayacağı, Çin tarafına bağlı.

SANAT~KÜLTÜR~BİLİM

Her kafadan

Kerim KORCAN

Bilen de söylüyor, bilmeyen de, her ayaktan bir mesh ve her kafadan bir ses çıkıyor. Peki bütün bu curcuna içinde doğruyu nasıl bulacağız? Adam ormana girdi mi hep doğruları kesiyor. Bir Amerikalı Türkolog demiş ti: «Türkiye'de herkes her şeyi biliyor.» Bu ağır bir suçlama tabiî. Neresinden bakarsak bakalım, yenir yutulur şey değil. Peki ama böyle bir taş, dostumuz Amerikalıdan mı gelmeliydi? Kendi kendimize biz bunu sorarız ister istemez.

Onlar ki Türkiye'ye bizleri komünizm tehlikesinden kurtarmak için gelmişler, aklı - selimi, uzdüşünceyi zehirlemişler, boşlara Dolar doldurmuşlar, körebe oyununa döndürmüşler böylece politika arenasını. İnsaf denen bir şey vardır? Utanma denen bir şey vardır. O halde deriz ki: «Türkiye'de herkes her şeyi biliyor» taşlaması bir Amerikalıdan gelmemeliydi. Beri taraftan durumlar hiç de iç açıcı değil tabiî. Ne güzel söylemiş Mehmet Akif: «Bu diyarın hani sahipleri dersen, cinler / Hani sahipleri der karşiki dağdan bu sefer.»

Kafası hurdacı dükkânı gibi karmakarışık, ama iyi niyetli bir arkadaş demişti ki: «Köylüyü ele almak istiyor musun, sosyal hareketle bir dayanak olarak, önce imamla bakkalı yakalayacaksın, onların aracılığıyla köye gireceksin.» Böyle bir öğütte gerçek denen şey var mı kim bilir, belki de keçiboynuzundaki şeker kadar. İmamın peşine takılırsan nerelere gidersin? Bakkal seni hangi kapının önüne koyar? Bunlar tabii çakır keyif, dumanlı kafayla, hele bir hurdacı çarşısından yola çıkarak bulunacak şeyler değil.

Ama, şu bakkal lâfı var ya, galiba onun üzerinde biraz eylenmekte fayda var. Belki de o arkadaş bilmeyerek bizi orijinal bir tartışmaya çağırıyordu. Öyle ceffelkalem itivermemeliyiz elimizin tersiyle. Üzerinde biraz da olsa durmalıyız. Benim öyle uzun bir yakınlığım olmadı köy bakkallarıyla. Ama şehirlerin mahalle bakkalları hakkında birşeyler bilirim. «Unuttum çarşısı» derdi babam onlar için. Kıyamet kopsa bir kuruşluk alışveriş yapmazdı. Çünkü çarşıdan ayrıdır biliyorsunuz bu unuttum çarşısındaki fiyatlar. İstersen alırsın, istersen almazsın abicim?

Ben bunlardan birisini tanıyorum, vallah yürürken imparator gibi hava döker bu adam. Okur yazarı yoktur ama pek çaktırmaz, idare eder yani bir çokları gibi.

Öyledir diye konuşmaktan da geri kalmaz. Ağzını açtı mı, dilini uzatmadığı konu çalmadığı kapı yoktur. Meselâ sosyalizmin Türkiye'ye kıtlık getireceğini, hiç bir kuruluşun işçinin oyuncağı olamayacağını, Amerikayı izlemekten gayrı çaremizin kalmadığını bilir ve bildirir. Ona göre fakir fıkaranın Türkiye'de boylu boyunca politikaya girmesi ülkemizde sosyal dengeyi bozmuştur. Zenginler adil olmalı (nasıl olacaksa?), fıkaralar da hadlerini bilmeli. Yoksa bunun sonu fenaya varır. Fakirin tuttuğu armudun sapı elinde kalır. «Ama» der bakkal Ali efendi: «Bunu onlara anlatmak zor.»

Ben zahmet edip de iki satır yazı okumayan bakkal Ali efendinin, haramiler takımıyla arasındaki gizli bağı nasıl sağladığını hep merak etmişimdir. Geçen gün biri gelmiş Ali efendiye, tipsiz mi tipsiz, Allah korusun. Kesesi değil bıçağı çekmiş ama. Bıçağın ucu kalbe doğru ağır ağır yol alırken, akrep gibi bakarken adamın gözleri, dili tutulan Ali, binlikleri teslim etmiş bu iki ayaklı canavara ve yarım saat sonra ancak kendine gelmiş. Karakolun yolunu bilmiş. Yahu sanki gasıpla sözleşmişler, bir Allah'ın kulu da uğramamış ya bu işler olurken. Yani şimdi polise gitse ne olacaktır. Şimdi her şey politize olmuş, bakkalla kim uğraşacaktır? Dağ gibi devrilen adamların katilleri bile bulunamıyor.

İşte o zaman sivri akıllı saydığı bir müşterisi gelir. Ali efendi zaten içini dökecek birini aramaktadır. Nerdeyse duvarlara dökecektir derdini. Bu müşterisi biraz terstir ama, namuslu adamdır. Aldığının parasını verir. Bir garip tarafı varsa, fiyatlara devamlı itiraz etmesidir. İşte o zaman Ali efendinin tepesi atar: «Biz bunları yolda bulmuyoruz. Toptancıdan alıyoruz. O koyuyor zam üstüne zam, biz de koyuyoruz.»

Ama o müşteri laf altında kalan cinsinden değildir. Devamlı uyarır Ali efendiyi: «Tarih bakallarla müşteriler arasında sürüp giden bir savaştır aslında Ali efendi. Önce bakkallar son kuruşuna kadar halkı soyarlar, sonra da halk bakkalları yazma eder.» Ali efendi hep gülmüştür bu anlaşılmaz sözlere. Ama bakın ki aksiliğe, ondan başka derdini dökecek bir adam da çıkmamıştır karşısına. Bugün «yahu nerden çıkardın bu acayip lâfları» sorusunu da soramayacaktır. Soluk soluğa anlatır başına gelenleri:

«Nasıl da baktı pezevengin evlâdı gözlerime Nasip bey? Dondum kaldım ve kendi elimle verdim 18 bin liramı, ne olacak bunun sonu? Aldı yürüdü bu gibi olaylar. Hükümet bakkalların önüne de asker mi diksin şimdi?»

Nasip bey fazla düşünmemişti onu cevaplamak için: «Kimi kime şikayet ediyorsun Ali efendi» demişti. «Gökten inmedi ki bu beli tabancalı, eli bıçaklılar? Sen orgenize bir halk soygununun parası tasını yiyicilerden biri olarak, neyle karşılaşacağını umuyordun? Amerikan filmleri tam yarım asır bu çocuklara haydutluk talim ettirmediler mi? Neden bana gelmedi de sana geldi o adam, bunu hiç düşündün mü?»

Sinemada sansür olayı

Mehmet AYDIN

Türkçe Sözlük'ün 625. sayfasında «Basılacak yazıların veya yazılan mektupların hükümetçe denetlenmesi» diye tanımlanıyor, sansür. Görüldüğü gibi doyurucu bir tanım değil bu. Sansürün yazılı şeylerin dışında; sesli, sözlü, resimli yayınları da kapsadığı belirtilmemiş. Oysa günümüzde sansür, tanım içine alınmayan yayınları, özellikle sinemayı ilgilendiren bir baskı olarak çıkıyor karşımıza.

Ecevit hükümetine bağlı sansür kurulunun, MC döneminde hazırlanan bir tüzük gereği, sosyal içerikli üç filmi yasaklayarak, hem gösterimine, hem de Antalya Film Şenliği'ne katılmasını engellemesi, sansürü yeniden güncel bir konu durumuna getirdi, geçtiğimiz ay...

Uyutmalarına, palavralarına yıllardır «Büyük Türk Milleti» diye başlayan sorumlular, işte mara gelince büyüklüğü en yücesini yerdikleri ülkeye; Avrupa'da memurların sendikal hakkı olmayan, sansürün uygulandığı tek ülke olmaya layık görmüşlerdir, nedense..

Sinemada, Neden İlle de Sansür

Azgelişmiş ülkelerde bilindiği gibi halk geri bırakılmıştır. Okur-yazar sayısı azdır. Az olan okur da, saptırıcı aldatıcı yayınlarla oyalandırılır. Tiyatrolar ise belli bir aydın kesime seslendiğinden, fazla zararlı sayılmazlar. Ama sinemaya gelince iş değişir. Çünkü sinema, okur olmayana da, aydın olmayana da seslenir. «Kitlelerin eğlence aracı» görünümü, sinemanın etki gücünü çoğaltır. Ülkemizde, adı ençok edilen kitabın yıllık baskısı yüzbine ulaşmazken, bir yerli filmin bir yıllık seyirci sayısının onmilyonu, milyona ulaşması da sinemanın, kitleler üzerindeki etkileyiciliğinin bir başka kanıtıdır. Bir filmle anlatılacak özün, bir yıl içinde onüç-ondört milyona, hem de canlı, renkli, müzikli bir anlatımla ulaşacağını düşünürsek, «Sinemada, neden ille de sansür?» sorusunu da yanıtlamış oluruz.

Nasıl Sinemaya Karşı Sansür: İleri ülkelerde, hemen hiç rastlanmayan, ya da filmlerin sınıflandırılması biçiminde bizdekinden çok ayrı bir biçimde rastlanan sansürün ülkemizde yasalaşması, görünüşte haklı bazı gerekçelere dayandırılmıştır: Filmlerin, bir kötü şeyi, Aile yararları, toplum ahlâkı gibi...

Ama, onbeş-yirmi yıl süreyle

Devamı s. 5, sütun 5'de

Radyo TV

TV

19.00 Haberler — 19.05 Okuyalım Tartışalım : Dizi programda bugün «GARİP NASIL OKUYACAK» adlı kitap konu ediliyor. Kitabın yazarı Adnan Özyalçıner de konuk olarak katılıyor — 19.30 Spor : Haftanın spor olayları özetlenecek — 20.30 Haberler — 21.45 Yukarıdakiler Aşağıdakiler — 22.35 — Bir Konser : Viyana Senfoni Orkestrası Kodaly'nin Harry Janos süitini seslendirecek — 23.00 Haberler

TRT-1

05.00 Açılış — 07.30 Haberler — 07.40 Sabahtan Sabaha — 09.02 Kadın Dünyası — 10.01 Arkası Yarın — 11.05 Okul Radyosu — 12.10 Öğle Üzeri — 13.00 Haberler — 14.32 Müzik Bahçesinden — 15.20 Dünden Bugüne — 16.05 Okul Radyosu — 17.02 Akşama Doğru — 18.01 Çocuk Bahçesi — 19.00 Haberler — 20.02 Çocuklar İçin On Dakika — 20.15 Köy Dağarcığı — 21.02 Türküler Geçidi — 22.22 Şarkılar — 23.00 Haberler — 23.01 — 01.00 Bölgesel Yayın — 01.00 Kapanış.

TRT-2

08.00 Açılış — 08.02 Gün Başlıyor — 09.00 Olayların İçinden — 09.45 Müzik Sözlüğü — 10.30 Sağlığımız — 11.40 Çocuklar Yılı — 13.00 Haberler — 13.30 Olayların İçinden — 14.30 Yabancı Dil Öğrenelim — 16.20 Arkası Yarın — 17.30 Fasıl — 19.00 Haberler — 19.45 Küçük Koro — 21.00 Bir Sanatçının Günlüğü — 22.00 Yabancı Dil Öğrenelim — 23.30 Haberler — 23.55 Kapanış

TRT-3

07.00 Açılış — 07.02 Gün Başlarken — 08.00 Sabah Konseri — 10.00 Çağdaş Sanatçılarımız — 10.30 Diskoteğimizden — 11.00 Öğleye Doğru — 13.00 Konser Saati — 14.00 Oda Müziği — 17.05 Plaklar Arasında — 18.00 Stüdyo FM — 20.30 Melodiler Geçidi — 21.00 Sanat Takvimi — 22.06 Gecenin Getirdikleri — 23.00 Pazartesi Konseri — 22.00 Gece ve Müzik — 01.00 Kapanış

«Sosyalist enternasyonalizm manevi ve politik gücümüzdür»

Sovyetler Birliği Devlet Başkanı Leonid Brejnev'in 6 Ekim 1979'da Demokratik Alman Cumhuriyeti'nin 30. kuruluş yıldönümü töreninde yaptığı konuşmanın yankıları sürüyor. Dünya ilerici kamuoyu ve barış güçleri tarafından coşkuyla karşılanan konuşma, Sovyetler Birliği'nin barış davasının öncüsü ve kararlı yürütücüsü olduğunun canlı bir ifadesi oldu.

Bu tarihi konuşmanın metnini yayınlıyoruz :

«Değerli Honekker yoldaş

Değerli dostlar

Bu bayram günlerinde burada, sizin aranızda bulunmak bizim için büyük bir sevinç nedenidir. Demokratik Almanya Cumhuriyeti'nin 30. yıldönümüyle ilgili olarak sizlere güvenilir dost ve müttefikleriniz olan 17 milyon Sovyet komünistinin, Lenin'st partisi üyesinin, tüm Sovyet halkının kardeşçe kutlamalarını ve en iyi dileklerini getirdik.

Değerli dostumuz Almanya Sosyalist Birlik Partisi Merkez Komitesi Genel Sekreteri, Demokratik Almanya Cumhuriyeti Devlet Konseyi Başkanı, uluslararası işçi hareketinin seçkin simalarından Erich Honekker yoldaşa Sovyetler Birliği ve politikası hakkında söylediği güzel sözler için teşekkür ederim. Kendi adıma kaydetmek isterim ki, Demokratik Almanya Cumhuriyeti komünistlerini, DAC halkını ortak davamızda, ortak büyük ideallerimize bağlı, çalışmada ısrarlı ve becerikli, her sınavda ısrarlı, güvenilir arkadaşımız saymışızdır ve saymaktayız.

Geçen otuz yıllık süre içinde yaşanan her yıl, Sovyetler Birliği ve büyük sosyalist topluluğun başka ülkeleri cumhuriyetinizin yanında bulunmuşlardır. Biz kardeşçe yardımlaşmamızdan, kardeşçe dayanışmamızdan inanç ve güç kazanarak ileriye doğru hareketle yürüyoruz.

Ortak güvenliğimizin ve barış için ortak mücadelemizin güvenilir aracı yakın zamanda 25. kuruluş yıldönümünü kutlayacağımız Varşova antlaşması olmuştur. Ekonomik Yardımlaşma Konseyi (SEV) geniş ve eşit haklı ekonomik işbirliği için iyi bir forum oldu.

Tüm branşlardaki işbirliğimizin göstergeleri sosyalist dayanışmanın yenilmez gücünün inandırıcı kanıtıdır. Ortak niteliğimiz bunun ileride de hep böyle olmasıdır.

Dün işbirliğimizin yeni önemli bir belgesi, yani SSCB ile DAC arasında 1990 yılına kadar üretimin özelleştirilmesi ve kooperasyonu programı imzalandı. Bu belgenin içeriği özetle şöyle: Ekonomik gelişmenin bileşik problemlerini daha başarılı bir şekilde çözebilmek için olanaklı ve yararlı olduğu her yerde, üretimini yedek ve mevcut imkânlarını bir araya toplayacağız.

Devamlı yaratıcı temaslar partilerimiz, devlet ve kamu kuruluşlarımız, işletmelerimiz ve bilimsel araştırma merkezlerimiz için normal bir alışkanlık, hatta diyebilirim ki yaşamsal gereksinim durumuna gelmiştir. Sovyetler Birliği'nin ve cumhuriyetinizin binlerce ve binlerce emekçisi, birbirleriyle doğrudan doğruya tanışmakta, milyonlarcası da, değişik kuruluşlar çerçevesinde yakın temasta bulunmaktadırlar. Bu çok iyi bir şeydir yoldaşlar. Halkların dostluğu, değerlendirilmesi, korunması ve artırılması gereken muazzam bir zenginliktir.

Katedilen yolu anımsatmak, bu yıldönümü günlerinde yararlı olur. 1949 yılı sonbaharında, Demokratik Almanya Cumhuriyeti kurulduğunda, Avrupa'daki politik durum, —üstelik sadece Avrupa'da değil— son derece gergindi. Kıtanın üzerinde güçlü «soğuk savaş» rüzgârları esiyordu. Emperyalizmin en büyük askeri aracı olan NATO bloku kurulmuştu. Batıdaki bazı politikacılar «soğuk savaşı» «sıcak savaşa» dönüştürme tehditlerinde bulunuyorlardı. «Savaş eşiğinde» denge sağlamak, emperyalist kampın dış politikasının hemen hemen en önemli ilkesi olarak ilân edildi.

Ama 1940 yıllarının ikinci yarısında pekçok ülkenin üzerinde doğan sosyalizm şafağı giderek daha çok parlıyordu. DAC'nin doğuşu ve sağlamlaşması, sosyalizm ve barış davasının yeni, büyük bir zaferi oldu ve gerçek tarihsel bir önem kazandı.

İnsanlık tarihinin en kanlı savaşının son eyleminin burada, Berlin'de yapıldığı 1945 yılı, giderek daha çok tarihe karışıyor. Demokratik Almanya Cumhuriyeti'nin başkenti Berlin'in şimdi iyi bir şöhreti var. Faşizme ve militarizme kesinlikle hayır dedikleri ve anti-hitler cephesi savaşçılarının umutlarını haklı çıkardıkları için halklar Alman Sosyalist Birlik Partisi'ne, DAC Hükümeti'ne ve emekçilerine minnettar olmaktan geri duramazlar.

Her devletin politikasının içeriği, şu basit sorular yanıtlanarak kolaylıkla anlaşılır: Bu politika, yurttaşlarına ne vermektedir, komşularına ve bütünüyle dünyaya ne getirmektedir?

Diğer sosyalist ülkelerde olduğu gibi, Demokratik Almanya Cumhuriyeti'nde de emekçilerin esenliğine, toplumun her üyesinin geleceğe güvenle bakabilmesine derin özen gösteriliyor. Burada Alman işçi hareketinin güzel gelenekleri korunuyor ve geliştiriliyor, Alman devrimcilerinin, hümanistlerinin ve düşünürlerinin parlak neslinin idealleri hayata geçiriliyor.

Cumhuriyet, komşularına dostluk duygusu, işbirliğine hazırlık ve karşılıklı anlayış gösteriyor, insanlığın savaşın öldürücü girdabına yeniden sürüklenmemesi için sosyalist topluluğun öteki ülkeleriyle birlikte, gereken herşeyi yapıyor.

Tüm bunlar saygıya değer. DAC'nin tüm dünyada nüfuzunun büyümesinin ana nedeni budur.

DAC'nin uluslararası alanda hukuksal olarak tanınması Avrupa'nın güvenliğinin sağlamlaştırılmasında gerçek bir dönüm noktası oldu. Bu tanıma bildiğiniz gibi kolay elde edilmedi. Bu tanıma için, 1970'lerin belli antlaşmalarının imzalanması, harp sonrası gerçeklerin tanınması, Genel Avrupa Konferansı'nın yapılması için sosyalist topluluk ülkelerinin onlarca yıl mücadele vermeleri gerekmişti.

Genel Avrupa toplantısı bir sonuç belgesi, bir çeşit **Avrupa halklarının güvenlik sözleşmesi**, barışçı yaşam, devletler arasında barışçı ilişkiler sözleşmesi kabul etti. Bizim en derin isteğimiz bu sözleşmenin tam olarak uygulanmasıdır.

Sözlerine bakılırsa batının devlet adamları da aynı şeyi istiyor gibidirler. Ama ne yazık ki, ortaklarımızın eylemleri sık sık başka yönde oluyor. Şu gerçekleri görmezlik edemeyiz: Silahlanma yarışı yanlıları durumu gerginleştirmek, askeri hazırlıkları kamçılamak için her fırsatı, hatta denebilir ki, mevcut olmayan şeyleri bile bahane olarak kullanıyorlar. Avrupa'ya gelince, barışın yapısına, bu yapının temeline mayın koymaya çalışılıyor.

Bugün Batı propagandasının gürültülü bir şekilde borazanlığını yaptığı Batı Avrupa'ya yeni tip Amerikan roket-nükleer silâhları yerleştirme yolundaki tehlikeli planlar ciddi endişe uyandırmaktadır. Açıkça söyleyelim: Bu planların gerçekleştirilmesi kıtada stratejik durumu önemli derecede değiştirirdi. Bu planların Avrupa'da oluşmuş olan güç dengesini bozmak, NATO blokuna askeri üstünlük sağlamaktır.

Askeri üstünlüğe gelince, orası pek de belli olmaz diyelim. Elbette sosyalist ülkeler NATO militaristlerinin çabalarına ilgisizce durup bakacak değiller. O halde bizim de güvenliğimizi sağlamlaştırmak için gereken ek adımlar atmamız gerekirdi. Başka çaremiz kalmaz. Ama açıkça ortada olan gerçek şu: NATO planlarının uygulanması kaçınılmaz bir şekilde Avrupa'da durumu gerginleştirir ve genellikle uluslararası atmosferi zehirler.

Bir sır değildir ki, bu tehlikeli planların hazırlanmasında ABD'nin yanında Federal Almanya Cumhuriyeti'ne de rol ayrılmış ve bu rol bitmiş değil.

Açıkça söyleyelim ki, bu ülkenin politikasını belirleyenler bugün çok ciddi bir seçenek karşısında bulunuyorlar. Federal Almanya Cumhuriyeti için bu seçeneklerden hangisi daha iyi, Avrupa'da barışın sağlamlaşmasına ve Avrupa devletlerinin iyi komşuluk ve gittikçe artan karşılıklı güven havası içinde barışçı karşılıklı olarak yararlı işbirliğinin gelişmesine yardımcı olmak mı, yoksa SSCB'ye ve müttefiklerine yönelik Amerikan roket-nükleer silahlarını topraklarına yerleştirerek, Avrupa'da durumun yeniden gerginleşmesine yardım etmek mi daha iyi olur arasında bir seçenekte bulunarak karar vermeleri gerekecek. Bu ikinci seçenek olursa FAC'nin kendi durumu da önemli derecede kötüleşir. Sahipleri tarafından bu yeni silah eyleme sokulursa FAC'ni ne gibi sonuçlar bekleyebileceğini anlamak zor değil.

Söylediklerim elbette ki topraklarında orta menzilli Amerikan roket-nükleer silahı yerleştirilerek «mutlulandırılmak» istenen NATO üyesi öteki Avrupa ülkeleri için de geçerlidir.

Sovyetler Birliği'ne gelince, tekrar, tekrar yineliyorum: Biz askeri üstünlüğe hevesli değiliz. Hiçbir devleti veya bir grup devleti tehdit etmek niyetinde hiçbir zaman bulunmadık ve bulunmuyoruz. Bizim stratejik doktrinimiz ancak savunmaya yöneliktir. Sovyetler Birliği'nin Avrupa kıtasında savunma ihtiyacıyla uyuşmayan boyutlarda askeri gücünü artırdığı yollu iddiaların gerçekle hiçbir iler tutar yanı yoktur. Bu, geniş kamuoyunu bile bile aldatmaktır.

Gezegenimizin başka yerlerinde olduğu gibi, Avrupa'da da barış istiyoruz. Bu, dış politikamızın temeli, belkemiğidir. Bu politikayı devamlı olarak hiç şaşmadan uyguluyoruz.

SSCB Savunma Konseyi'nin Başkanı olarak açıkça belirtiyorum ki, son on yıl içinde Sovyetler Birliği'nin Avrupa kısmındaki topraklarında orta menzilli nükleer silah taşıyıcıları bir tek roket, bir tek uçak katılarak artırılmamıştır. Tersine roketlerin nükleer gücü gibi orta menzilli roket rampalarının sayısı azalmıştır bile. Orta bombardıman uçaklarının sayısı da azaltılmıştır. Sovyetler Birliği başka devletlerin topraklarında genellikle böyle silah yerleştirmiyor. Orta Avrupa'da yerleşen askerimizin sayısını da birçok yıldanberi artırmıyoruz.

Dahası da var. Sovyetler Birliği'nin batı bölgelerinde yerleştirilmiş bulunan orta menzilli nükleer araçların bugünkü düzeyinde sayıca azaltma yapmaya hazırız, ama tabii ki Batı Avrupa'da orta menzilli nükleer araçların yeni yerleştirilmesi yapılmazsa.

Açıkça ve cidden belirtiyorum ki, Sovyetler Birliği nükleer silah üretiminden vazgeçen ve bu silaha sahip olmak istemeyen ve topraklarında bu silahın bulunmadığı hiçbir devlete karşı hiçbir zaman nükleer silah kullanmayacaktır.

Avrupa'da askeri yumuşamanın elde edilmesi için uzun yıllar yapılan çabaları çıkmazdan kurtarmayı içten isteyerek ,sözden gerçek eyleme geçme örneği vererek DAC yönetimiyle anlaşarak ve Varşova Antlaşması üyesi öteki devletlerle danışarak Orta Avrupa'daki Sovyet askerleri sayısını tek taraflı olarak azaltmaya karar verdik. Önümüzdeki oniki ay içinde Demokratik Almanya Cumhuriyeti topraklarından 20 bin Sovyet askeri, bin tank ve belli miktarda askeri teknik geri alınacaktır.

Sovyetler Birliği ve müttefiklerinin barışçı ve iyi niyetli yeni somut önerisinin Avrupa ve dünya halklarınca onanacağına güveniyoruz. NATO ülkelerinin hükümetlerini sosyalist devletlerin girişimlerini gereği gibi değerlendirmeye ve iyi niyet örneğimize uymaya çağırıyoruz.

Ülkemiz Avrupa'da güvenlik önlemlerinin daha da genişletilmesinden yanadır. Biz ayrıca, Helsinki Sonuç Belgesi'nde öngörülen kara kuvvetlerinin büyük askeri tatbikatlarının yapılacağının daha önceden bildirilmesi ve bugün olduğu gibi, 25 bin düzeyinde değil, daha küçük düzeyde, diyelim 20 bin kişi düzeyinde haber verilmesi hakkında anlaşmaya hazırız. Biz 40-50 binden fazla askerin katılacağı manevralar yapmamaya da hazırız.

Elbette büyük askeri hava kuvvetleri manevraları ve genel Avrupa toplantısına katılan diğer devletlerin karasuları yakınlarında yapılacak askeri deniz kuvvetleri manevraları hakkında önceden bilgi vermek hususunda sosyalist ülkelerin önerisi yürürlükte kalıyor.

Batıya bir şey daha önermek istiyoruz: Helsinki görüşmeleri ile belirlenen bölgede sadece askeri tatbikatları değil, aynı zamanda sayısı 20 bini aşan kara kuvvetlerinin yer değiştirmelerini de önceden bildirelim. Devletler arasında güvenin sağlamlaştırılmasına ve Avrupa'da savaş tehlikesinin azaltılmasına yönelik diğer fikirler tartışılabilir. Hazırlanması ve toplanması oldukça güncel, aynı zamanda ivedi olan politik düzeyde Genel Avrupa Konferansı'nı Avrupa'da askeri yumuşamanın geniş önlemleri kompleksinin görüşülmesi için en uygun yer olarak görüyoruz.

Bilindiği gibi, SALT-3 için önemli görüşmelerin yapılması da gerekiyor. Biz SALT-2 Antlaşması'nın yürürlüğe girişinden hemen sonra bu görüşmelerin başlamasından yanayız. Bu görüşmeler çerçevesi içinde sadece kıtalararası değil, aynı zamanda diğer tip silahların kısılması olanağının -kuşkusuz ki buna bağlı tüm faktörlerin hesaplanması ve tarafların eşit güvenlik ilkesine ciddi olarak uyulması koşuluyla görüşülmesine razıyız.

Bu suretle SSCB, DAC ve Avrupa'nın diğer sosyalist ülkeleri tüm Avrupa halklarına güvenlik ve barış dolu bir yaşamın gerçekten sağlanması gibi açık bir perspektifi öneriyorlar. Şimdi sıra batı ülkelerinindir. Yanıtları halkların istek ve hayati çıkarlarını göz önünde bulundurmaya hazır olup olmadıklarını gösterecektir. Gerçekçiliğin, devlet bilgeliğinin ve nihayet tam bir sağduyunun üstün geleceğine inanıyoruz.

Değerli Yoldaşlar!

Bugünkü dinamik dünyamızda sosyalist topluluk olarak ayağımızın altında güvenli bir zemin vardır. Bu zemini ekonomilerimizi devamlı geliştirerek sosyalist demokrasisini genişleterek halklarımızın refahını sürekli sağlayarak, savunmamızı ortak çalışmalarımızla sağlamlaştırarak kendimiz kurduk. Bağlarımız derin ve çok yönlüdür, gittikçe daha iyi işbirliği yapmayı öğreniyoruz.

Sosyalist Enternasyonalizm, barış ve sosyal ilerleme için mücadelede birçok başarılar kazanmak imkânını veren politika ve manevi güçtür.

Demokratik Almanya Cumhuriyeti'nin büyük bayramının gerçekten bir enternasyonalizm havası içinde geçmesi çok güzel bir olaydır.

Yaşasın Avrupa'da barış ve sosyalizmin güvenilir kalesi Demokratik Almanya Cumhuriyeti!

Sovyetler Birliği ve Demokratik Almanya Cumhuriyeti arasında, Marksist-Leninist partilerimiz arasında yıkılmaz dostluk her zaman sağlamlaşsın.

Yaşasın sosyalist ülkeler topluluğu!

Yaşasın barış ve komünizm!»

Yeni yerleşmeler denemesi

Burjuvazi konut sorununu çözebilir mi? Bu soruya tereddütsüz «hayır» diye cevap verilebilir. Nedeni, bizim subjektif niyetlerimiz değildir. Tam tersine, hayat, tüm sınıflı toplumlarda olduğu gibi, kapitalist toplumda da konut sorununun çözülmesinin imkânsızlığını göstermiştir. En azından bir ineğin ağıla, bir tavuğun kümese sahip olduğu hatırlanırsa tüm değerlerin yaratıcısı olan insanların evsiz barksız yaşamaları hele hele 20. yüzyılın bittiği şu yıllarda nasıl açıklanabilir? Hiç bir nedenle, inandırıcı sebeple açıklamanın mümkün olmadığını, bugün artık bilmiyen kalmamıştır. Bunun en çarpıcı örneklerinden biri de İzmit'de görülmüştür.

Yazımıza konu teşkil eden, İzmit'teki bu olay, tüm ülkeyi ve kapitalist - emperyalist sistemin çaresizliğini yansıttığı için ilginçtir ve önem taşımaktadır. 1973 yılında, İzmit Belediyesinin CHP'li başkanı Erol KÖSE tarafından başlatılan «Yeni Yerleşmeler» adlı proje bugüne kadar İzmit'lilerin ev sahibi olma umutlarını körüklemek ve diri tutmak dışında birşey yapmaksızın günümüze kadar sürüklenip gelmiştir. 30.000 katılımcının ev sahibi olması amacıyla başlatılan projeye ilgi, işçi, memur, dargelirli 5000 civarında emekçinin katılımıyla başlamıştır. Ancak projenin geçen seneler içerisinde savsaklanması yüzünden katılımcılardan 3500 kadarı paralarını geri çekmişlerdir. Kalan 1500 civarındaki emekçinin 16 bin 500 TL tutarındaki katılım paralarının toplamı ile «Yeni-İZ» adlı şirket kurulmuş ve iştirakçiler kendi aralarında kooperatifleşerek Yeni-Koop'u oluşturmuşlardır.

Belediye aracılığıyla kamulaştırılan arsalar, Şirketin prefabrik ev yapımında kullanmak istediği fabrika için tanınmamış ve şimdiye kadar tek bir iş bile almamış bir Danimarka firması ile anlaşılması, alınan altı adet kamyon, kurulan bir adet Mıcır tesisi fabrikanın kurulması için altı senedir gelmesi beklenen kalıplar... vb. şimdiye kadar yapılan teknik işlerin kısa dökümüdür. Ancak belediye başkanlığının CHP'den AP'ye geçmesiyle birlikte yavaşlamış olan proje, dağılma noktasına kadar gelmiştir. Bu arada borçlarını ödeyemediği için şirketin mallarına haciz konmus ve muhtemelen bu yıl içinde satılacaktır.

Altı sene içerisinde en doğal olan ev sahibi olma umutlarının gerçekleşmediğini ve bu yapı ile, bu düşünce ile greçekleşmesinin imkânsızlığını gören Yeni-Koop üyeleri, konut sorunlarını kendileri çözmek üzere işe koyuldular. İlk olarak arsaların Kooperatiflere devri için gerekli çalışmaların yapılmasını kararlaştırdılar. Daha sonra bu işi gerçekleştirebilecek teknolojiyi aradılar ve buldular. Sovyetler Birliği ile yapılan bir protokolle, projenin hertürlü engele rağmen gerçekleşmesi için birdizi eylem kararı aldılar. Ama nedense protokolün imzalanmasından bu yana zaman geçmesine rağmen kesin karara varılamıyor.

Ev sahibi olmak istiyen tüm emekçiler bu gecikmenin nedenlerini seneler geçtikçe, zaman ilerledikçe, ülkedeki siyasal bilinçlenmeye paralel olarak öğreniyorlar.

Çözüm; işçilerin, memurların, tüm katılımcıların önerdikleri gibi kooperatif öncülüğünde arsaların alınarak, Sovyet teknolojisinin getirilmesindedir. Çünkü Sovyetler Birliği teknolojisi;

- Dövize gerek duymamaktadır,
- Kredili satış ve sürekli teknik yardım öngörmektedir.
- Fabrika yapımı çok kısa bir zamanda gerçekleşebilir,

Devamı s. 5, sütun 2'de

Gerçek
Sahibi: Ali Kar, Adres: Başmusahip Sokak Tan AP. 10/11, Cağaloğlu, İstanbul, Tel: 2327 41.
Sorumlu Müdür: Hamit Çayli, Ankara Bürosu: Kızılırmak Cad. Kızılırmak Apt. 36/5 Yenişehir, Tel: 17 28 70 Dizgi: Kitle Gazetecilik Matbaacılık A.Ş., Baskı: Hürriyet Ofset Tesisleri

TSİP Genel Başkanı Ahmet Kaçmaz sorularımızı cevaplandırdı:

Baştarafı s. 1'de

Ahmet Kaçmaz gazetemizin sorularını şöyle cevaplandırmıştır;

— Bu seçimleri Partiniz nasıl değerlendiriyor?

Seçimler geride kaldı sayılır. Artık oyların sayımı ve dökümü yapılacak. Sandıktan çıkacak sonuca göre de yeni politik gelişmeler söz konusu.

Evet, yeni gelişmeler söz konusu. Çünkü içinde bulunduğumuz şartlarda bu seçimlerin kritik önemi var. Yahut vardı! AP ve yandaşları iki yıldır düşürmeye uğrastıkları Hükümet'e nihai saldırılarını bu seçimler olarak planlamışlardı. Bunu tüm sözcüleri her vesileyle acıkladılar. Amaçları yeni bir MC'nin ya da benzerinin kurulması için elverisli şartlar yaratmaktı.

Tabii onlar bunu hedeflerken, isbirlikci buriuvazi, gerici güçler ve de karanlık çevreler boş durmuyorlar. Yıllardır özlemini çektikleri otoriter rejimi tezgahlamanın yollarını arıyorlar. Bu arada «ara rejim»e karsı olduğunu söyleyen Demirel'in içtenliğinden kuskulanmamak mümkün değil. Çünkü tüm yaptıklarıyla diktacıların değirmenine su taşıyor.

Bu şartlarda seçimlerin büyük önem kazandığı açık. AP ve yandaşları CHP'yi sandıkta hezimete uğratıp Hükümeti çökertmeyi planladıklarına göre, —ki CHP'nin iki yıllık berbat yönetiminden sonra bu noktada bir hayli avantajlılar— bu saldırıyı karşılayacak başka bir güç gerekiyor. Bu da kuşkusuz CHP'den daha solda yer alanların AP ve yandaşlarına bir «seçim zaferi» kazanmaları fırsatını vermemeleriyle mümkün olur. Ya da «olurdu» demek lazım. Cünkü artık şu anda «hesaplaşma» noktasındayız. Ne olup ne olmadığını 24 saat geçmeden hep birlikte göreceğiz.

— Seçimlerde başlıca hedefiniz ne oldu?

Seçimlerde başlıca hedefimiz **solda birliği, halk güçlerimizin anti-faşist dayanışmasını ve beraberliğini geliştirmek, güçlendirmek oldu. Seçim dönemi boyunca yaptığımız tüm çalışmalarda bu hedefi en önde tuttuk. Bilinen şeyleri tekrarlıyacak değilim. Seçimlerde sol bir blok yaratılmasından tutun da, bağımsız solculara listemizi açmaya varana dek her imkanı değerlendirmeye çalıştık. Belli ölçülerde başarılı da olduk. Devrimci Demokratlar'**la bildiğiniz uzun erimli ittifak sağlandı. «Birlik Dayanışma» ve «Özgürlük Yolu» ile yerel ortak demokratik çalışmalarımız oldu. Bağımsız solcuların ilgisini kazandık. En önemlisi de emekçi halkın birlik özlemlerinin somutlanması için, ete kemiğe büründürülmesi için var gücümüzü harcadık. Şimdi seçim sonuçları bu politikamızı ne ölçüde birlikten yana emekçilere iletebildiğimizin de bir göstergesi olacak. Çünkü bizim doğru politikayı, solda birliği göstermemiz ve savunmamız yetmez. Bu politika ancak emekçi yığınların desteğiyle, aktif katılımıyla etkin bir şekilde hayata geçirilebilir.

— Seçim dönemi çalışmalarınız nasıl geçti?

Seçim dönemi çalışmalarımız genellikle başarılı geçti. Kitlelerin politikaya daha duyarlı olduğu bu dönemde, elimizdeki tüm imkanları seferber ettik. Milyonlarca bildiri, broşür, el ilanı dağıttık. Bini aşkın kahve toplantısı ve miting yaptık. Arkadaşlarımız şehir şehir, kasaba kasaba, köy köy emekçi halkla en yakın ilişkilerin kurulmasına çalıştılar.

Bu arada şimdiye kadar görülmedik boyutlarda baskılarla karşılaştık. Yüzlerce üyemiz sebepsiz yere gözaltına alındı ve bilerek çalışmalarımız engellendi. Bildiriler, broşürler, el ilanları gaspedildi. Mitinglerimiz dağıtıldı veya keyfi bir şekilde önlendi. Bütün bunlara rağmen arkadaşlarımız yılmadılar. Olanca fedakarlıkla Partimizin yığınsallaşma sürecine hız ve güç kattılar. Seçim dönemi boyunca binlerce, onbinlerce yeni ilişkiler kurduk. Şimdi seçimlerden sonra başlıca hedefimiz bu ilişkileri kalıcılaştırmak ve örgütlemek. Çünkü demokratik halk devrimine giden emekçi halk hareketi, proletarya partisinin yığınsal örgütlülüğü ne kadar gelişkinse, o kadar emin adımlarla ilerleyecektir.

— Seçimlerden nasıl bir sonuç bekliyorsunuz?

Seçimlerde Halk Partisi'nin oy oranı ve mutlak oy miktarı bakımından gerileyeceği kesin. Bunun mertebesini sonuçlar gösterecek. Ama ben bu miktarın % 5'ten az olmayacağı kanısındayım.

Demokrasi düşmanları cephesine gelince. AP'nin sayısal olarak oylarını arttıracağını sanmıyorum. Ama CHP'deki gerileme nedeniyle yüzde olarak bir miktar ilerleyebilir. AP'nin sayısal olarak oylarını arttırması, MC dönemlerindeki halk düşmanı politikası nedeniyle pek olası gözükmüyor.

Faşist MHP'nin oylarında sayısal bir azalma olması lazım. Çünkü bu örgütün eksiksiz bir cinayet şebekesi olduğunu görmeyen, bilmeyen kalmadı. MSP'deki gerileme ise devam edecektir.

CHP'nin solunda kalanlara gelince. Bu konuda şimdiden kesin bir tahmin yapmak güç. Seçim dönemi boyunca birlikçi politikamızın emekçi halktan büyük ilgi ve sempati gördüğüne şahit olduk. Ancak pek çok olumsuzluk, özellikle alaturka politika oyunları kol geziyor. CHP kasıtlı olarak pek çok yerde seçimlerden çekildiğimizi veya kendilerini ya da başkalarını desteklediğimizi yaydı. Bunun yanısıra bizden olmayan bazıları, isim benzerliğini istismar edip, bizdenmiş gibi, birlikçiymiş gibi oy avcılığı yapıyorlar. Ayrıca duyuyoruz, yine CHP sandık temsilcilerine bizim oyların kendine aktarılması ya da iptal edilmesi için talimat vermiş. Seçim yapılan 29 ilde 30 bini aşkın sandık var. Bunların hepsinde sandık kurulu üyemiz ya da temsilcimiz yok. Bu nedenle de bazı kayıplarımızın olacağını sanıyorum.

Bütün bunları gözönünde tutunca şu anda bir tahminde bulunmak güçleşiyor. Ancak bu gün dost düşman herkes, Türkiye'de en az milyonluk bir sol oy potansiyeli olduğunu kabul ediyor. Seçim yapılan iller Türkiye'nin toplam seçmen sayısının hemen yarısını kapsıyor tahminimce. O halde solun yarım milyonluk oy potansiyeli olduğu söylenebilir. Ama ben bu potansiyelin, bizim birlikçi çabalarımıza rağmen tüm solu kapsayan bir blok oluşturulamadığı için bütünüyle sandığa yansıyacağını sanmıyorum.

— Seçimler sonrası gelişmeler hakkında nasıl bir öngörünüz var?

Seçimler sonrasındaki gelişmeler hem çetrefilli, hem de umut verici.

Çetrefilli çünkü bu Hükümet büyük bir ihtimalle düşecek ve yeni MC'ler ve benzerleri için «çözüm»ler aranacak. Bir yandan da Hükümet bunalımı bekleyen «ara rejim»ciler var! Fırsatını bulup emekçi halkın sesini kısacak bir «otoriter rejim», adıyla sanıyla söylersek bir «faşist dikta» tezgahlamanın yoluna bakacaklar. Bunlara geçit vermemek gerekiyor.

Öte yandan önümüzdeki günler **umut** verici. Çünkü geniş emekçi yığınlar burjuva siyasetlerinin tümünün birer birer iflasını yaşayarak gördüler, onlardan kendilerine hayır gelmeyeceğini kavradılar. Şimdi kendi kurtuluşlarının kendi eserleri olması gerektiği bilinciyle ve inancıyla halk muhalefetini birleştirmeye ve örgütlenmeye yöneliyorlar. Bu olgu son derece sevindiricidir ve faşizm özlemcilerine geçit vermeyecek, onları caydıracak olan da, demokrasi saflarının kararlılığı, direngenliği ve örgütlülüğüdür.

Kısacası önümüzdeki günlerde halkı tehdit eden tehlike büyüktür ama, biz görevimizi hakkıyla yerine getirirsek, faşizmin bunca kanlı tırmanışına boyun eğmemiş emekçi kitleleri örgütlü bir cephe halinde mücadeleye seferber edebilirsek, halkımızın ve ülkemizin kurtuluşu yolunda hızla mesafe katetmemiz mümkün olacaktır.

MSP

Baştarafı s. 1'de

Fatsa Cumhuriyet Savcısı Cevat Erdemir'in yaptığı açıklamaya göre, Fatsa'da bir bankanın önünde park yapan HL-AR-912 yabancı plakalı otomobilin durumundan şüphelenen emniyet mensupları, otomobil içinde bulunanların üzerlerini aramışlar ve Ahmet Yıldıran, Ahmet Aslan ve Hasan Yurdakul isimli şahısların üzerlerinde 2'si Fransız biri Çek yapısı olmak üzere 3 tabanca ele geçirmişlerdir.

Daha sonra MSP Yozgat milletvekili olduğunu kanıtlayan Hüseyin Erdal, Hasan Yurdakul'un üzerinde yakalanan Fransız yapısı tabancanın kendine ait olduğunu söyleyerek bu tabancayı geri almıştır.

İfadeleri alınmak üzere daha sonra Emniyet Amirliğinin önüne çekilen otomobilde yapılan ikinci aramada ise, bagaj kısmında bir adet patlamaya hazır saatli bomba, 3 adet patlamaya hazır dinamit lokmu, 43 mermi ve yine henüz hazırlanmamış 3 adet dinamit lokumu için gerekli malzeme ele geçirilmiştir.

Savcı Cevat Erdemir'in yaptığı açıklamaya göre, yapılan ilk sorgulamadan sonra otomobilde bulunanlardan Ahmet Aslan, Ahmet Yıldıran, Hasan Yurdakul ve otomobilin şoförü Hayati Doğan tutuklanmış, milletvekili Hüseyin Erdal ise dokunulmazlığı nedeni ile serbest bırakılmıştır.

Milletvekili yanındaki dört kişinin Çorumlu oldukları ve MHP yanlısı göründükleri bildirilmiştir.

Yeni yerleşmeler

Baştarafı Sayfa 4'de

- Ticaretin amacı, milyonlarca dolar kâr etmek niyetinde olan özel şirketlerle değil, Sovyetler Birliği ile yapılmış olacaktır,
- Daha sağlam, daha ucuz ve sıhhı konutlar üretilecektir.

Ancak SSCB'den gelecek konut teknolojisi ve kredisi, Türkiye'nin bugünkü koşullarında nasıl kullanılabilir, bu belli değildir ya da çok iyi bellidir. Baskı altında tutulan, sınırlı bir kooperatifleşme böyle bir yüksek teknolojiyi hayata geçirebilir mi? Esas olan, hem krediyi üstlenecek, yani yükümlülük altına girecek bir güce ihtiyaç olmasıdır, hem de bunun pratik inşa planında uygulanabilmesidir. Bu kadar da değil. Böylesi bir yerleşme sorunu ve çözümü, Türkiye'nin izleye geldiği şehirleşme ve yerleşme politikasına uyabilir mi?

İzmit'te, halkın kendi elleriyle konut sorununu çözmek için giriştiği bu sınırlı çaba, hükümetin tercihlerinden geçit bulup uygulamaya varamamıştır ve hiç bir zaman da varamıyacaktır. Çünkü, sonuç olak, SSCB'den alınan ve kullanılan kredi ve teknolojiye, halk kooperatifi sahip çıkmış olacaktır. Bu tekelciler için kaynak israfıdır. Yerel Yönetim Bakanlığının, Köy İşleri Bakanlığının ve Ticaret Bakanlığının böyle bir alışverişe gönlü razı olabilir mi?

Konut meselesini en ileri kapitalist ülke olan ABD bile çözememiştir. Ama SSCB ve sosyalist ülkeler çözmüştür. Kapitalizm içinde kalındıkça, İzmit'teki girişim örnekleri, sınırlı çabalardır ve bizzat bu çabaların içinde yer alanlar bile konut sorununu çözememistir.

Sosyal demokrat bir belediye başkanının başlattığı bir çözüm önerisi bile sosyal demokrasinin iktidar olduğu döneme sıkışıp kalmıştır. Esasında sorunu sıkıstıran düzenin dişlileridir. Konut sorununu burjuvazi adına çözeceğini söyliyen her siycset, yalan söylemiş olmaktadır.

Elbir öğretmenliğe

Baştarafı s. 1'de

revini kötüye kullandığı, MHP gençlik kolu üyesi faşistleri Haydarpaşa lisesine saldırttığı ve 1 Mayıs katliamı sırasında Intercontinental otelinden silahla ateş eden MHP'lilerle birlikte bulunduğuna dair deliller bulunan Üsküdar Kız Lisesi müdürü Vahap Elbir hakkında İstanbul Milli Eğitim Müdürlü'nce açılan soruşturmada, «ortada adli ve inzibati yönden işlem yapılmasını gerektirecek bir durum olmadığı sonucuna varıldığı» öğrenildi.

İstanbul Milli Eğitim Müdürlüğü teftiş kurulu başkanı Hakkı Doğan ve Muhakkik Özcan Duru tarafından yürütülen ve sonuçlandırılan soruşturmayla ilgili raporda, Vahap Elbir'in «idari yönden cezai nitelikte olmamak kaydıyla müdürlük görevinin üzerinden» alındığı ve «adli ya da inzibati yönden hiçbir işleme gerek olmadığı» belirtiliyor.

Ülkü-bir İstanbul şubesi ikinci başkanı olan Vahap Elbir'in, işlediği suçlarla ilgili olarak hakkında şahitlik yapan bir çok kişinin ifadesine rağmen, sadece müdürlük görevinden alınması ve öğretmenliğe devam etmekte oluşu siyasi bir skandal olarak nitelendirilmektedir.

Milli Eğitim Müdürlüğü tarafından yürütülen soruşturma sırasında, ifadesine başvurulan öğretmen ve öğrenci velilerinin sözleriyle doğruladıkları olaylar ve bu olaylara karışan başka faşist eğilimli kişiler hakkında adli mercilere hiç bir bilgi verilmemesi ise, soruşturmanın alel acele geçiştirildiği yolundaki iddiayı doğrulamaktadır.

Tanık olarak dinlenen bir öğretmen, «Üsküdar Kız Lisesi müdürü Vahap Elbir'in öğrencileri Şişli'deki Film-san Vakfı şölenine götürdüğü ve orada Ümit Utku'nun odasına girerek AP ve MHP desteği isteyerek Milli Eğitim Müdürlüğü'ne getirilmesini sağlamaya çalıştığını; halen İstanbul Milli Eğitim Müdür yardımcısı olan Nadir Sert, Cengiz Oran ve Vahap Elbir ile birlikte yedikleri bir yemek sırasında Vahap Elbir'in **«okullarda huzursuzluğu komünistler çıkartıyor»** dediğini, Milli Eğitim Müdür yardımcısı Nadir Sert'in ise **«komünistleri temizlemek için elinden gelen herşeyi yaptıklarını** söylediğini; bir başka gün ise, Vahap Elbir'in kendisini dersten çıkartarak, **«komünistler baş kaldırdı. AP ve MHP gençlik kolları üyesi gençleri Haydarpaşa lisesine gönderdim. Biz de Haydarpaşa'ya gidelim»** dediğini, Vahap Elbir'le birlikte oraya gittiklerini ve Haydarpaşa lisesi müdürü başyardımcısı Hasan Arısoy'un odasında Vahap Elbir ile Cengiz Oran'ın dışardan gelen gençleri yönettiklerini» ifadesinde belirtmektedir.

İstanbul Milli Eğitim müdürlüğünün **410/5** sayılı ilgili soruşturma raporunda, bilgisine başvurulan bir tanığın ifadesinde şunları söylediği doğrulanmaktadır:

«1 Mayıs 1977 Taksim olaylarından bir kaç gün önce, Vahap Elbir ve müdür yardımcısı Cengiz Oran'ın kendisine, 1 Mayıs günü Intercontinental otelinde olacaklarını ve kendisinin de orada olmasını istediklerini, olaydan sonraki gün kendisini müdür odasına çağırdıklarını, **Cengiz Oran'ın otelden partili vurucu timlere ateş emri verdiklerini, kurşun yiyenlerin «yerlerde köpekler gibi süründüklerini» bu durumun kaçırılmayacak bir manzara olduğunu, yakalananlara Emniyet Müdürlüğünde polis ve MC'li gençlerce dayak atıldığını övünerek anlattıklarını**, Milli eğitim müdür yardımcısı Nadir Sert'in okula sık sık geldiğini, çeşitli okulardaki olayların buradan düzenlendiğini, buradan **solcuların temizlenmesi** için kararlar aldıklarını, Üniversiteye yakın oluşu nedeniyle burayı bir karargah gibi kullanmak amacında olduklarını... belirtmiştir. (Ek: 22/1, 22/2, 3, 22/4)».

Sözkonusu raporda, Ülkü-bir İstanbul şubesi ikinci başkanı olan müdür Vahap Elbir'in işlediği diğer suçlarla ilgili olarak dinlenen başka şahitlerin de ifadelerine yer verilmektedir. Aralarında öğretmen, okul müsdahdemi, öğrenci velisi ve il genel meclisi üyelerinin de bulunduğu şahitler, Vahap Elbir'in katıldığı olaylar ve yaptıklarıyla ilgili detaylı bilgiler vermektedirler. Şahitler ifadelerinde, Vahap Elbir'in okula kanuna aykırı olarak faşist öğretmenler aldırdığını, yolsuzluk yapan faşist eğilimli bir memuru kolladığını ve öğretmenlerin maaşlarının Ülkü-bir tarafından karşılandığını, Vahap Elbir'in öğrenci velilerinden zorla para aldığını, okulda faşist görüşlü öğretmenler arasında gizli bir örgüt kurulduğunu ve Vahap Elbir'in öğrenciler arasında haberlesme örgütü kurduğunu doğrulamışlardır.

Brejnev'in demecinin yankıları sürüyor

Moskova — Sovyet Resmi TASS ajansının yayınladığı yorumda, «bazı güçler sosyalist ülkeler topluluğunun sabrını ölçmeye çalışıyor» denilmiştir.

Batı Avrupa'ya yerleştirilmesi tasarlanan Amerikan yapımı yeni orta menzilli Pershing-2 füzelerinin yarattığı gerginliğe değinen yazıda Sovyetler Birliği Komünist Partisi'nin, Leonid Brejnev'in konuşmasını oybirliğiyle onayladığı belirtilmiştir.

Bilindiği gibi Sovyetler Birliği Devlet Başkanı Brejnev; Demokratik Alman Cumhuriyeti'nde yaptığı konuşmada, tek taraflı olarak Doğu Avrupa'daki nükleer silah ve asker sayısında indirim yapmaya hazır olduklarını, buna karşılık NATO ülkelerinin de Batı Avrupa'ya yeni nükleer füzelerin yerleştirilmemeleri gerektiğini söylemişti.

TASS ajansının yorumunda, «şurası açıkça görülmektedir ki, Brejnev'in bu girişiminin olumlu karakteri bazı NATO üyeleri tarafından kabul edilirken, bazıları yeni orta menzilli Amerikan nükleer füzelerini Batı Avrupa'ya yerleştirmek gibi tehlikeli bir planı gerçekleştirmek peşindedirler. Belli ki Küba'daki Sovyet askerleri konusu gibi kendi yarattıkları bir masalın kurbanı olmuşlardır. Şimdi ise bu durumdan kendilerini nasıl kurtaracaklarını, boş yere paniğe kapılan halkı nasıl yatıştıracaklarını bilemiyorlar.»

Sinemada sansür olayı

Baştarafı s. 4'de

ülke gerçeklerine ters düşen, uyutucu filmler karşısında sansürün sesi çıkmamıştır. «Gecekondunun yoksul kızını şan ve şöhrete kavuşturan», bir yıl içinde yirmi otuz benzeri yapılan filmlere karşı, sansür akla bile gelmemiştir. Yoksul bir delikanlı iken, ülkenin en zengini olan, yüreği ve bileği güçlü sahte kahramanlar yaratılmıştır, belki beş yüz filmde. Bir sansür yetkilisi çıkıp da, «Bu yaptığınız ayıp, yoksulun kolayca sınıf atlayıp zengin olması, fakir kız, varlıklı erkek aşkının hemen her filme konu olması, bu ülkenin gerçeklerine ters düşmüyor mu? Ülkede film konusu yapılacak başkaca hiçbir olay yok mu?» dememiştir. Son MC. döneminde —görünüşte ahlâk ve mânevi değer koruyucusu (!) iki parti de hükümet ortağı olduğu halde— seks filmleri piyasada en adi, en sömürücü biçimde at (atın rengi kır, tabii) koştururken, sansür yine ortalıkta gözükmemiştir. Ne zaman ki, toplumsal gerçekler film konusu yapılmaya başlamış, sömürüye parmak basılmış, sansür ortaya çıkmıştır. Ezilenler, sömürülenler perdede görülmeye başlayınca, sansür bu tür film yapanların yakasına yapışmıştır. Sormak istediği, ama açıktan soramadığı soru şudur: Neden, sınıf farklarının görülmesine engel olan, fakir kızzengin erkek aşkını anlatan filmler yapmıyorsun? Neden, gençleri toplumsal gerçeklerden uzaklaştıran, uyuşturan bir afyon görevinde ucuz seks filmleri yapıp yüzbinler kazanmıyorsun? Neden, bu ülkede villalar köşkler varken, gecekonduları mekân seçiyorsun?

MC Döneminde Sinemaya Baskılar:

MC döneminde sinema üzerindeki baskılar yoğunlaşarak sürmüştür. Sinemanın toplum üzerindeki etkisini CHP'den çok iyi kavrayan MC ortakları, bir taraftan toplumsal konulu hiçbir filme gösterim izni vermeyerek, bu tür filmleri yazan, yapan, yöneten ve oynayanları kara listeye alarak; bir taraftan da sinemada kendi uzantıları olan yapımevleri kurarak sinemayı kendi doğrultularına çekmeye çalışmışlardır. Birçok namuslu yapımcı iflasla karşı karşıya getirilmiş, adları ülke dışında da şöhret olmuş birçok yönetmen, oyuncu işsiz kalmış, binlerce emekçi işsizlikten karnını doyuramayacak duruma düşmüştür...

Filmler sudan bahanelerle geri çevrilmiştir. Örneğin, bir film, «kahramanı, karda titreyen aç bir sokak çocuğuna acıyarak baktığından» yabancı ideoloji propagandası yaptığı gerekçesi ile sansürden çevrilmiştir.

Tüm bu olumsuzluklara karşı direnen onurlu sinemacılar, MC'nin gideceği günü sabırsızlıkla beklerken, MC ortakları, kendi uzantıları olan şirketlere el altından çok yönlü yardımlarla filmler yaptırarak, sinemada etken olma çabalarını sürdürmüşlerdir. İşte Kahramanmaraş'ta, bir bakıma olayların baslangıcı (!?) olan film (oyuncuları Cüneyt Arkın, Oya Aydoğan; yapımcı Orhun Filmcilik) böyle bir çabanın ürünüdür.

CHP Ağırlıklı Hükümet Dönemi:

Sansür baskısının kalkacağı, sıkıntıların sona ereceği umutlarıyla sevinç içinde karşılanan CHP ağırlıklı hükümetin şanssızlıkları —beceriksizlikleri dahası sorumsuzlukları demeye pek dilim varmıyor— daha da büyük bir bunalıma itti sinemamızı. MC'nin sorumlusu olduğu döviz darboğazının en yüksek düzeye ulaşması ile, film yapımının anamaddesi olan hamfilmi bulmak sorun oldu. Bulunsa bile, pahalılıktan almak başka bir sorun halini aldı. Namuslu sinema yapımcıları kooperatifleşerek bu sıkıntıyı atlatmak üzere iken karşılarına yeniden sansür belası çıkarıldı... Yönetime geldiğinde sansürü kaldırmaya söz vermiş bir partinin bakanlarına bağlı sansür kurulunun en acımasız biçimde film yasaklamalarına girmesi, haklı olarak geniş tartışmalara yol açtı. Tepkilerin yaygınlaşması üzerine ilgili bakanlardan biri tüzüğün en kısa zamanda değiştirileceğini yineledi.

Bu uzun tartışmalarda çok şey söylendi, özellikle söylenmesi gereken birşey ise gözden kaçtı. O da, «sansürün genel yapı ile olan bağı»ydı. Sansür tüzüğünün kaldırılması ya da en uygun biçimde değiştirilmesi ile yerli sinemanın sansürden kurtulacağını sanmak yanılgı olur.

Büyük kentlerdeki sinemalar belli işletmeciler ya da varlıklı yapımcılar tarafından bağlanmaktadır. Bu sinemalara girmeyen film zarar eder. Bu sinemalara girmek de buraları kapatan sinema tekelcilerinin izniyle olur. Ya bu bir sansür değil midir?

Bazı faşist terör çeteleri, toplumsal konulu film oynatan sinemaları bombalayacaklarını söyleyerek bu tür filmlerin satın alınmasını, oynatılmasını önlüyorlarsa, bu bir sansür değil midir?

Kuzey Kore ABD'yi savaş kışkırtıcılığıyla suçladı

Tokyo (THA) — Kuzey Kore ABD'ye sert bir dille çatarak ciddi bir savaş kışkırtmasına girdiğini ve ülke üzerinde ABD casus uçaklarının uçtuğunu açıklamıştır.

Resmi Kuzey Kore Haberler Ajansının bildirdiğine göre, bir SR-71 uçağı Kuzey Kore'nin doğu kıyıları yakınında, iki Kore'yi bölen askerden arındırılmış bölgeye iki kez girmiştir.

Açıklamada, «Bu düşmanca casusluk girişimi ABD emperyalistlerinin Kore'de yeni bir savaş için yaptıkları hazırlıkların daha ciddi bir aşamaya vardığını göstermektedir.» denilmiştir.

Gerçek Durum

yasal iflâsını MC partilerine geri dönüş sebebi olarak görmemektedir. Burjuva siyasal güçlerin iflâsı tek tek tümünün oylarındaki düşüşlerde izlenebilecektir.

Oy kaybedeceklerden biri ve belki de birincisi faşist Milliyetçi Hareket Partisi olacaktır. Muhtemel bir faşist diktatörlüğün siyasal gücü olmaya çalışan ve bu hareketin sivil vurucu güçlerini bugünden bağrında barındıran MHP, son iki yıl içinde kitlelerin gözünde iyice açığa çıkmış bulunmaktadır. MHP'nin gerilemesi, halkımızın demokratik eğilimlerinin umut verici bir düzeye ulaştığının da göstergesi olacaktır.

Oylarında gerileme görülecek bir başka siyasal güç ise sosyal demokrasidir. CHP, iki yıllık icraatının faturasını, kuşkusuz bir oy gerilemesiyle ödemiş olmayacaktır ama, bundan önemli bir ders çıkarması mümkündür ve umulur.

Burjuva siyasal güçlerin oylarındaki gerileme, yüzeysel bir olay olarak nitelendirilemeyecektir. Çünkü, bu seçimlerde, CHP dahil, tüm burjuva partilerinin oy kaybına uğraması, kitlelerin burjuvazinin siyasal etkilerinden uzaklaştığıyla açıklanabilir.

Sol güçlerin ilk akla gelen kazanımı, kuşkusuz, seçimlere belli ölçülerde ortak girmeyi başarmış olmalarıdır. Faşizme karşı en geniş cephelerin doğduğu ülkelerin mücadele tarihine baktığımızda, seçimlerin cepheleşme yönünde çok önemli fırsatlar olabildiğini, görmekteyiz. Türkiye'de de sosyalist güçler arasında ve ilk kez bu seçimlerde, işbirliğinin sağlanmış olması, küçümsenmiyecek bir kazançtır.

Sosyalistlerin kendi aralarında sağladıkları işbirliği, seçimlerle de sınırlı kalmayacaktır. En önemli olan da budur. Gerçi sol güçlerin, iş ve eylem birliği yolunda en ilkel basamakları yaşadıkları, kimilerinin, siyasal programları gibi tabiatlarının da bu türden yakınlaşmalara kapalı olduğu söylenebilir. Ama, bu sekter ve faydacı eğilimlerin, emekçilerin birlik özlemleri karşısında uzun süre direnmesi mümkün olmayacak, bugünden, seçim öncesinde tohumlarını attığımız, halk güçlerinin birliğinin çekirdek şekli, gelişip güçlenecektir. Ve gelişmenin mutlak olan bu karakteri burjuva kampın dışında, tümüyle toplumsal nitelikte gelişmelere damgasını vuracaktır.

Göstergeler, hangi yönden bakılırsa bakılsın, emekçi sınıfların aydınlık geleceğine işaret ediyor.

AFS bursları...

Baştarafı s. 1'de

rinde yükseleceği ve oralardan Amerikan emperyalizmine yararlı olacağı varsayımı üzerinde kurulmuş. Ancak AFS yetkilileri son yıllarda Türkiye'den Amerika'ya götürdükleri çocuklardan eskisi kadar memnun olmuyorlar. Yetkililerin söylediğine göre bir kere gençler fazla soru soruyorlarmış? İkincisi ulusal sorunları ile daha fazla ilgilenir olmuşlar. Üçüncüsü Amerikan gençliğine tam olarak uyamıyorlarmış.

Çok genç yaşlarında Amerikan sermayesi ve Amerikan hükümetinin desteklediği bir fonla bir Amerikan ailesinin yanında bir yıl yaşayan gençlerin beyinleri isteseler de istemeseler de belirli bir ölçüde koşullandırılıyor. Amerikan toplumunun çok farklı bir yapıdan oraya giden bir Türk genci, Amerikan kültürünü benimsemekte güçlük çekiyor, ancak o toplum içinde bir yıl yaşamak zorunluğu onu o kültürü benimsemeye itiyor. Böylece Türkiye'ye dönen gençler en azından bir kültür yabancılaşması içine sokuluyor. Bundan önceki yıllarda burs kazanarak Amerika'ya giden öğrencilerin büyük bir çoğunluğu Amerika'dan çok etkilenmiş ve o ülkenin kültürel ve sosyal yapısını över bir şekilde geri dönerlerdi. Ancak son yıllarda giden öğrencilerin çoğunluğu emperyalizmin çarklarını ve çapraşıklığını daha iyi özümleyerek, ulusal sorunları kavrayarak, çok uluslu tekellerin boyunduruğundaki Amerikan yaşamının yozluklarını fark ederek geri dönüyorlar.

Bir kaç yıla kadar AFS bursları kaldırılırsa hiç şaşmayalım...

«Kredi»ler

Baştarafı s. 1'de

askeri güç bulunmasına göz yuman ülkelere yardımın derhal kesilmesi gerektiği yolunda bir de madde eklenmiştir. Senatör Robert Dole tarafından verilen değişiklik önerisinin bir çok Orta ve Latin Amerika ülkesini etkileyebileceği ifade edilmektedir.

1980 mali yılını içeren tasarı gereğince ekonomik kredilerin yüzde 85'i Orta Doğu ülkelerine verilecektir. Bu arada İsrail 785 milyon dolar, Ürdün de 60 milyon dolar ekonomik kredi alacaktır. Suriye'ye verilmesi istenen 60 milyon dolar kredinin Orta-Doğu'da «barışı engellediği» gerekçesiyle Temsilciler Meclisinde reddedilmesinden sonra Senato bunu yeniden kabul etmek için herhangi bir girişimde bulunmamıştır.

Öte yandan İsrail tasarı gereğince ABD'den bir milyar dolar askeri kredi alacaktır. Türkiye'nin 250 milyon dolarlık, Yunanistan'ın da 200 milyon dolarlık askeri kredi alacağı belirtilmektedir.

Arafat'tan

Baştarafı s. 1'de

uluslararası «masonik» örgütü Rotary kulüplerin genel başkanı James Bomar, Cumhurbaşkanı adına genel sekreter Haluk Bayülken tarafından kabul edilmiştir.

152 ülkede 18 bin 257 Rotary kulübüne üye binlerce Rotaryanın genel başkanı olan Bomar, daha sonra Ürdün'e gitmiştir.

ABD yeni

Baştarafı s. 1'de

tırım kurumu»nun «Güney Avrupa yatırım heyeti» bugün Türkiye'ye gelecektir.

Heyetin Türkiye'deki çeşitli endüstri alanlarında ortak yatırım olanakları araştıracağı bildirilmektedir. Türkiye Odalar Birliği'nden yapılan açıklamaya göre: «yatırım heyeti» endüstri ve eğitim alanında kullanılabilen çeşitli elektronik beyin, madencilik ve inşaat alanlarında gereç ve makinalar sanayii, yapay elyaf, film ve boya tesisleri, motor ve jeneratör fabrikaları, tarımsal çalışmalar, seramik eşya üretimi, meyva yetiştirme ve kurutma vb. alanlarda ortak yatırım olanakları araştıracaktır.

Trabzon Genel-İş'te de uzlaşmacılık mahkûm edildi

- **Sarı sendika yöntemleriyle çalışan eski yöneticiler 93 oy alırken sosyalistlerin ağırlığındaki ilericilerin listesi 210 oyla yönetimi aldı.**
- **Genel-İş Trabzon şubesi yeni başkanı Musa DİNLER ve arkadaşları, demokratik sınıf ve kitle sendikacılığının hayat bulması için çaba gösterecekler.**

DİSK'e bağlı Genel-İş Sendikasının Trabzon şube kongresi geçtiğimiz günlerde yapıldı ve sendika şube yönetimini sosyalistlerin ağırlığındaki ilericilerin listesi kazandı.

Belediye Evlendirme Salonu'nda yapılan kongreye, çok sayıda demokratik kitle örgütü temsilcileri ve diğer konuklar da katıldı. Kongre kalabalık bir işçi kitlesinin de izlediği, delegelerin büyük çoğunluğunun katıldığı coşkulu bir ortamda yapıldı. Delegelerin her halinde, sarı sendika yöntemleriyle çalışan eski yönetimi devirmenin sabırsızlığı gözleniyordu. İşçiler, şubede gericiliğin etkinliğini kırmada kararlı görünüyorlardı.

İlericiler, sarı sendika yöntemleriyle çalışan, DİSK ilkelerini çiğneyen ve şubeyi işlevsiz bırakan eski yöneticileri devirmek, işçilerin ekonomik-demokratik hak ve talepleri doğrultusunda güçlü ve etkin bir şube yönetimi oluşturmak amacıyla uzun bir süreden beri aralıksız çalışma yapıyorlardı.

Sosyalist ve sol sosyal demokratların ortak listesinde, başkan adayı olarak Musa DİNLER yer alıyordu. Yönetim kurulu için önerilen isimler ise şöyleydi: Rahmi Yüce, Yılmaz Karaosmanoğlu, Vural Yılmaz, Piribey Çavdar, Aziz Baki Gürsoy, Aydın Güven, Arif Yılmaz, İbrahim Eroğlu, Ersin Karataş, A. Kadir Çaykara, Cemal Aydın.

Kongrede, Genel-İş şube yöneticilerinin sarı ve uzlaşmacı kimlikleri, ileri sendikacılık ilkeleriyle bağdaşmıyan nitelikleri sergilendi. Öbür demokratik kitle örgütleriyle güç ve eylem birliği yapılmayışı eleştirildi.

Sosyalistler ve demokratlar, iki yıldır tabanda gericilere karşı yürüttükleri ilkeli mücadelenin semeresini seçimlerde gördüler. Delegeler konuşmalarıyla olduğu kadar oylarıyla da uzlaşmacılığı mahkûm ettiler. İlericilerin listesi, kongreye katılan 303 delegeden 210'unun oyunu alarak yönetime geldi. Gericilerin, uzlasmacıların listesi ise 93 oy alabildi.

İlerici yönetim, demokratik merkeziyetçilerden, Kurtuluşçulardan ve sol sosyal demokratlardan oluşuyordu. İşçilerin coşkun tezahüratıyla sonucu değerlendirmek üzere konusan yeni yönetim kurulu üyesi Yılmaz Karaosmanoğlu, «önümüzde önemli güçlükler var» diyordu. «Uzun süredir unutturulmaya çalışılan demokratik sınıf ve kitle sendikacılığı, ileri sendikacılık ilkelerini tümüyle ve en kısa zamanda hayata geçirmek göreviyle karşı karşıyayız. Yeni yönetim, ileri sendikacılık ilkelerine sımsıkı bağlı olarak çalışacak ve tabanın eğilimlerine saygı duyarak, tüm üye arkadaslarla birlikte ileri adımlar atacaktır. Demokratik kitle örgütleriyle dayanışma içinde işçilerin, demokrasi mücadelesinin yükselmesine, ekonomik-demokratik hak ve taleplerin sonuna kadar dayatılmasına çaba gösterecektir.»

Türkiye Sosyalist İşçi Partisi Trabzon il örgütü ve SGB şubesinden mesajların okunduğu kongre, başladığı gibi coşkun bir havayla sona erdi.

DİSK'e bağlı Genel-İş Sendikası ekonomik - demokratik haklar doğrultusundaki mücadeleye son aylarda hız verdi. Trabzon'da Genel-İş şubesinde ilericilerin yönetime gelmesi, gerek Trabzon özelinde, gerekse Türkiye genelinde Genel-İş'in mücadelesi için bir kazanım oldu. Fotoğrafta, Zonguldak Belediye işçileri bir grev esnasında görülüyorlar.

SARI SENDİKALARIN MASKESİ BİRER BİRER DÜŞÜRÜLÜYOR

İşçiler tüm işyerlerinde Türk-iş'in patron sendikacılığını olumsuzluyor

Patronların yıllardır işçi sınıfımıza musallat ettiği sarı sendikacılık ve onun ülkemizdeki şampiyonu Türk-İş, artık sadece metropol sanayi merkezlerinde ve büyük işyerlerinde değil, sendikal faaliyetin ulaştığı bütün işyerlerinde geriletiliyor.

Türk-İş'in uzlaşmacı, patron işbirlikçisi sendikacılığı, DİSK'in başlattığı mücadeleye ardarda mahkûm edildikçe, işçilerin Türk-İş'ten sökün ederek ileri sendikal hareketin çevresinde birleşmesi de hızlanıyor. DİSK'in ileri sendikal hareketinin kahırlı bir mücadeleyle yarattığı olumlu sonuçların semeresi görülüyor, işçiler sarı sendikaları olumsuzluyor.

Bütün işkollarında, Türk-İş'in örgütlü bulunduğu irili ufaklı tüm işyerlerinde, Türk-İş'in işçi maskesi düşürülünce, altından patronların yüzü çıkmaktadır. İşçilerin muhalefeti, gerçek hayattan çıkarılmış deneylerin ürünü olarak yükselmektedir.

Bu gelişme karşısında, ilerici sendikal hareketin yükselmesini, tüm işyerlerinde ekonomik-demokratik mücadelenin DİSK saflarında yer almasını hazmedemeyen gangster sendikacılar, her türlü kirli oyuna başvurarak bu gelişmeyi durdurmak istemektedirler. Sarı Türk-İş'in patron yanlısı yöneticileri, DİSK'in ileri işçiler arasında kazandığı itibarı göğüslemek için, gerektiğinde işçileri açıkça karşısına almakta, işçilerin iradesine saygının değil, patron buyruklarına kulluğun örneklerini vermektedir.

İşçilerin mücadelesi sonunda DİSK'in yetki kazandığı yerlerde yetki uyuşmazlığı sorunu yaratarak, işçilerin toplu sözleşme haklarını engelliyen Türk-İş sendikacıları, onların oynamaktadırlar. İşçilerin ekonomik-demokratik hak mücadelesini sürekli baltalayan, işçiler bu mücadeleyi DİSK çatısı altında yürütmek isteyince de işçileri mahkeme kapılarında koşturarak patronlara hizmette kusur etmiyen Türk-İş sendikacılarının bu oyunları da sökmeyecek, işçiler, sarı sendikacılığı tümden mahkûm edinceye kadar mücadeleyi sürdüreceklerdir.

TÜRK-İŞ bugünkü politikasıyla sermayenin ağından kurtulamaz

Sivas YOL-İŞ Sendikası yöneticileriyle, işçi sınıfının sendikal hareketinin başlıca sorunları, Türk-İş'in durumu ve sendikanın kendi iç sorunlarını görüştük. Okurlara sunuyoruz:

S — Sivas YOL-İŞ Sendikasının Kongre'sinde eski yönetimin, bazı zorunlu çalışmalardan kaçındığı söylendi. Bunlar nelerdi?

C — a) Eğitimin yapılmaması.

b) İşçilerin sosyal güvenliklerinden yoksunluğu.

a) Bugüne kadar işçilere gerekli eğitim verilmemiştir. Verilen eğitim, her zaman resmileştirilmiş, sanki eğitim işçiler için değil, işverenin isteği üzerine yaptırılmıştır.

Bizler yapacağımız eğitim için ilk önce yönetici ve temsilci düzeyinde eğitim programı düzenleyerek, YOL-İŞ teşkilatında belli bir kadronun oluşturulmasına çalışacağız. Bundan amacımız, işçinin işçiye eğitim vermesini sağlamaktır.

Belli bir kadro oluştuktan sonra şantiyelerde taban eğitimine geçilerek, işçi arkadaşlarımızın sorunlarına eğileceğiz.

b) İşçiler istedikleri şeyleri elde etmeyi bilmelidirler. Bundan öte, bu memlekette işçinin dedikleri olacaktır. Ama ne diyeceğimizi öğrenmemiz gerekiyor.

Bize insanca yaşamak imkânlarını bahşedecek çareleri görmeliyiz. Kendimizi ve halkımızı kurtarmak için hiç bir kurt masalına kanmadan, EMEĞİN en yüce değer olduğunu kanıtlamak için sınıf mücadelesini bilinçle yürütmemiz gerekmektedir.

S — TÜRK-İŞ'in Partiler üstü politikasını nasıl değerlendiriyorsunuz?

C — Çıkarlarını korumak için her şeye egemen olmaya çalışan burjuvazi, işçi sınıfının en büyük sendikal örgüt niteliğinde bulunan TÜRK-İŞ Konfederasyonuna da hakim olmuştur. Politika ve stratejisini de belirleyen gene burjuvazidir. Partilerüstü politika ile işçileri demir parmaklıklar arasına mahkûm etmiştir.

İşçi sınıfının mücadelesi, sınıf niteliğini kazanmadıkça, gerçek sorunlarının çözümü için eylem koyamadıkça, etkisizdir.

Sınıfsal niteliği olmayan TÜRK-İŞ de, bugünkü partilerüstü politikası ile sermaye sınıfının ağına düşmüş demektir.

S — Türkiye'de Sendikal hareket genel olarak hangi düzeydedir?

C — Şimdiye kadar TÜRKİYE'de Sendikal hareket, işçilerin sosyal ve ekonomik koşullarına göre ve ekonomik koşullarının günün koşullarına göre uyarlamak ve sadece işçiyi toplu sözleşmelerle ücretini artırmaktan başka hiç bir fonksiyon icra edememiştir.

Oysa giderek ağırlaşan yaşam koşulları, fiyat artışları, ücret artışlarının çare olmayacağı inancıyla işçiyi sınıf safına itmekte, sınıf ve kitle sendikacılığı yapmaya zorlamaktadır.

Türkiye'de kitle ve sınıf sendikacılığı, Kamu Sektöründe istenilen biçimde değil, pek ağır gelişmekte, Özel Sektörde ise oldukça hızlı bir biçimde yaygınlaşmaktadır.

Bu da, Burjuvazinin kasıtlı olarak Kamu Sektörlerine fazla işçi istihdam etmek suretiyle, organize edilmemiş çalışma ile işçinin üretimini düşürerek Devlet sektörlerinde zarara yol açarak yada zarar göstererek, Devletçiliği kötüleme amacından kaynaklanır.

S — Sendikanızın bugünkü aşamada yeri ve görevi ne olmalıdır?

C — Yıllarca Proletaryayı sömüre sömüre palazlanan Burjuvazi, çürümeye yüz tutmuştur. Bize düşen görev bu çürümeyi hızlandırmak, burjuva düzeni yerine kurulacak insanca bir düzen için mücadeleye katılmaktır.

Gerçek Konuşalım

Hüseyin Hasançebi

Tenkil ve kabızlık

«Atatürk benim yüzüme baktı. Ne olacak dedi. Ben anlıyorum hassasiyetinizi dedim. Biz bundan dolayı o gün Dersim'i vurduk. Bugün o hadiseden kurtulmuş olanların yerli komünistlerle ittifak halinde olduklarına inanıyorum.»

Bu sözleri, kendi vatanına «ihanet» ettiği için hüküm giymiş Bayar söylüyor. Beraat edememiş, «affedilmiş».

Hayatı ve aklı kabız olmuş birinin sözleri önemli olmayabilir. Dünyaya hâlâ daha Dersim günlerinin penceresinden bakan bu zavallı figürana gülüp geçenler olabilir. Ama, kullanıldığı bilinmelidir.

Dikkat ediniz. Atatürk bu adamın «gözlerine bakmış». Keşke bakmaz olaydı!. Bu da altı vilayetin Kürtlerini «tenkil etmiş.» Yani topluca yoketmiş. Bugün bu katliamla övünüyor. Bununla da kalmıyor, yenilerinin yapılmasını teşvik ediyor.

İspanyol burjuvazisi Bask ve Katalonya halkına özgürlük tanımış. Yeterli değil ama, bir adımdır bu. Burjuva demokratlığın da bir sıra dan ölçüsü...

Bizde burjuvazi, bir halkın topkeyûn inkârı üzerine oturmuştur milliyetçiliğini. Vahşi ve yokedici davranmıştır. Lâkin ilkelliğini bir türlü saklıyamamış. Yakayı ele vermiş. Bayar'ın yukarıdaki sözlerine bakınız.

Dersim katliamından «kurtulan» Kürtler, bugün «yerli komünistlerle» işbirliği yapmakta imişler. Yani söylediğinin açığı şu. Bugün Doğu'da yaşama hakkına sahip insanlar değil de, Dersim katliamından her nasılsa «kurtulabilmiş olan insanlar yaşamaktadır. Ama yerli konistlerle işbirliği yaparak. Ne demekmiş yerli? Demek ki onlar yabancı. O halde Bayar'ın sınırlı aklı bile iki ayrı ülke ve iki ayrı halk gerçeğinin önüne geçemiyor.

Bayar'ın kendisi değil ama, hangi amaç için kullanılmak istendiğidir önemli olan. Çünkü burjuvazi, sorunu Bayar gibi koymakla kalmıyor çözümü de onun gibi görüyor. Yani tenkil! Bir yaşındaki bebelerin başını bile baltayla koparacak kadar. Bugün ancak provalarını seyredebildiğimiz kadar.

Ne yazı ki, bizim bağımlı ve ilkel burjuvamızın kafası kabız olmuş. Dünyayı hâlâ daha o günlerin dünyası sanıyor. Saldıracaksın, bir halkı katliamdan geçireceksin ve sana göz yumacaklar. İşte bunu umuyor hâlâ, bizim ırkçılığın kenarında gezinen siyasi gericiliğimiz.

Kıbrıs'da kendi geçmişine özenip bir fanteziye giriştiği için karın ağrılarından kurtulamıyan burjuvamız aklını başına toplayacak gibi değil. Yine gaspçı, silahşör geçinmek istiyor. Hem de barışın ılık rüzgârlarına, yumuşamanın hiç de yumuşak olmayan cenderesine rağmen.

Hem üstelik mesele günümüzde, Bayar'ın kafasındaki donup kalmış şekliyle görünmüyor. Şimdi de özü ulusal olan bir demokratik bilinç var ama, temeli emekçi sınıflara dayalı. Ve temel bir kere emekçi nitelikte oluşmuşsa, ulusal sınırlarla çevrilemez. Nitekim öyle olmuştur ve burjuvazi, karşısında sadece Kürt demokratik hareketini değil, tüm emekçi sınıf hareketini gördüğü için korkuludur. Kendisi emperyalizm işbirlikçisi olduğu için, Bayar'ın haklı olarak yerli - yabancı işbirliği diye nitelediği şey, emekçi sınıfımızın mücadelesinin birliğidir. Bayar'ın torunları nasıl emperyalizmin işbirlikçisi iseler, emekçiler de dünyanın bütün ülkelerinin emekçileriyle işbirliği içindedir.

Orman tamirhane işçilerinin toplu sözleşmesi engellenemiyecek

Eskişehir (GERÇEK) — DİSK Maden İŞ'in yetkili olduğu Orman Tamirhane İşyerinde geçen dönem toplu sözleşmesi 17 Temmuz 1979 da bitmiş ve kısa sürede yeni sözleşme imzalanmıştır. Ancak işçilere önemli haklar sağlayan bu sözleşmeden Eskişehir ve Kastamonu Tamirhane işçileri yararlanamamışlardır. Bu işyerlerinde 10-15 Yıllık işçiler bile halen asgari ücretle çalışmaktadırlar.

Durum hakkında bilgisine başvurduğumuz Eskişehir Tamirhanesi İşyeri Temsilcisi Sacit Girgin özetle şunları söylemiştir:

«Orman Tamirhane işyerlerinde daha önce genellikle Tarım-İş yetkiliydi. Ancak bu sendikanın işçi düşmanı, Gangster bir sendika olduğunu öğrenen bizler, son yıllarda DİSK'e geçmeyi başardık. Tamirhanelerin Tarım-İş koluna girmemesi nedeniyle de Maden-İş'e kaydolduk. Bugün Orman Tamirhanelerinde Tarım-İş'in esamesi bile okunmuyor. Örneğin bizim işyerinde bir tek üyeleri bile yok. Bundan üç yıl önce silindiler. Tarım-İş şube başkanı da selâmeti işyerinden kaçmakta buldu. Ne var ki, birtakım hukuk oyunlarıyla araya girdiler. Sendikamızın haberi olmadan «işkolu uyuşmazlık davası» açmışlar. Fakat haberimiz olmasın diye, Maden-İş'i değil, hiç ilgisi olmayan Türk-Metali mahkemeye vermişler ve şimdi mahkemesi sürmektedir. Biz de devreye girip duruşmayı bekliyoruz. Duruşma 7 Kasım'da yapılacak. Ne zaman sonuçlanacağı belli değil.

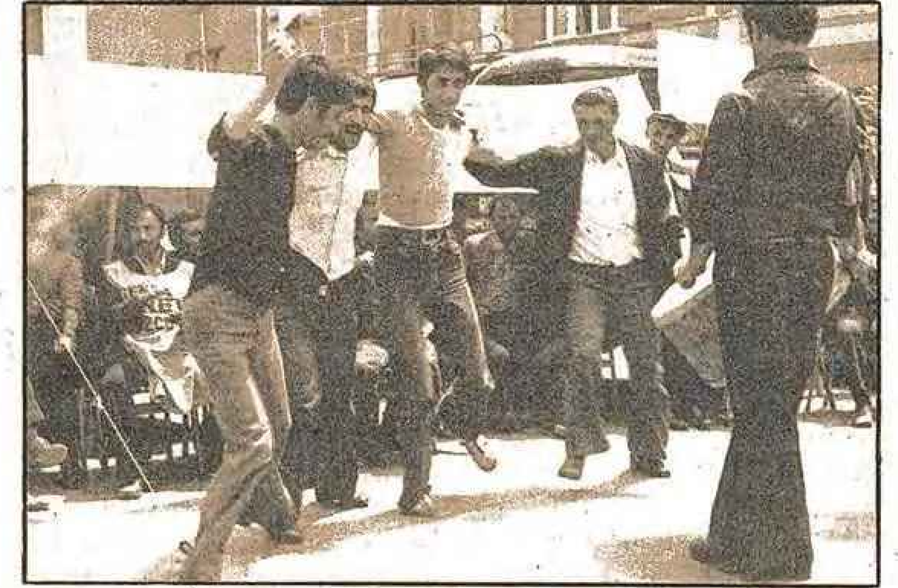
«Tarım-İş'in amacı işçilerden öç almak, onları DİSK'e geçtikleri için cezalandırmaktır. Ama biz dava yıllarca da sürse asgari ücrete katlanmak pahasına DİSK'ten, Maden-İş'ten ayrılmayacağız. Direnip kazanacağız. Aramızdan bir çivi bile sökemezler.

Ordu Belediyesi işçilerin direnişini kıramayacak

(GERÇEK, Özel) — Ordu Belediyesi işçilerinin toplu iş sözleşmesinden doğan hakları dört ayı aşkın bir süre ödenmeyince, işçiler 45 gün önce direnişe geçmişlerdi. Direnişin yasal olmadığı gerekçesiyle 150 işçiye çıkış veren işveren, direnişin devam etmesi üzerine mahkemeye de başvurmuştu. Açılan davanın duruşması 24 Eylül günü yapıldı. Büyük bir ilgiyle izlenen duruşmada, davanın görüşülmesi 26 Ekim gününe ertelendi.

Direnişi kırmak için her yolu mübah gören **CHP'li** Belediye Başkanı Kâzım Türkmen, işçilerin yerine yeni işçi almak istediyse de, direnişi bu yoldan kırma girişimi, işçilerin kararlı mücadelesi ile sonuçsuz kaldı Bunun üzerine temizlik çalışmalarını kör topal yürütüyor görünmek isteyen Belediye Başkanı, bu kez de, günlük 45 lira ücret karşılığında ve angarya olarak mahkûmları çalıştırıyor. Bu arada fırsat düşmüşken bazı mahkûmların kaçtıkları da bildiriliyor

İşçiler, Belediye Başkanının bütün oyunlarına rağmen direnişin kırılamıyacağını, haklarını eninde sonunda alarak işlerine döneceklerini belirtiyorlar

Ordu'da belediye işçileri, belediye başkanının tüm oyunlarını bozarak grevi zaferle sonuçlandıracaktır.

PATRON SENDİKACILIĞI GERİLERKEN

Faruk ÜSTÜN

İşçilerin sarı sendikalarda hızla yükselen mücadelesi, patron sendikacılığının gerçek yüzünü ortaya çıkarırken, işçi sınıfının birliği yolunda atılan adımların, olumlu sonuca adım adım yaklaştığını da gösteriyor. İşçi sınıfı, gangster sendikacılığın artık kendisini oyalayamıyacağını, birliğini uzak olmayan bir süre içinde kazanacağını her gün daha açık biçimde ortaya koyuyor.

Özellikle toplu sözleşme dönemine girilen şu günlerde, Türk-İş içindeki sendikal muhalefet ileri boyutlara yükselmiştir. İşçiler, işyerlerindeki anti-demokratik baskılara, sendika seçme özgürlüğünü yok etme çabalarına karşı ve hayat pahalılığının gerektirdiği ücret artışları, yeni sosyal haklar için mücadeleyi göze alırken, sarı sendikacıların kendilerini oyalamak ve patronlara satmakla meşgul olduğunu açık seçik görüyorlar. Bu nedenle DİSK'e, ilerici sendikal hareketе olan güvenleri daha artarken Türk-İş'e muhalefet de güçleniyor.

DİSK'e düşen, sarı sendikalardan çözülme sürecini hızlandırmaktır. Yeni toplu sözleşme dönemine girerken, DİSK'e üye olsun olmasın, tüm işyerlerindeki işçilerin ekonomik-demokratik taleplerini yükseltmek, muhalefetin güçlü olduğu yerlere uzanarak, buralarda gecikmeden ilerici sendikal muhalefeti kendi bünyesine kazanmak zorundadır DİSK. İşçi sınıfının sendikal birliğini sağlama doğrultusunda en önemli görev, ekonomik - demokratik mücadelenin ileri yığınsal örgütü DİSK'e düşmektedir.

Öte yandan, Türk-İş içindeki sosyal demokrat ve ilerici unsurlar, bu konfederasyon içinde gelişmekte olan muhalefeti güçlendirmek, işçi sınıfının ileri sendikal örgütlenmesine doğru yönlendirmek durumundadırlar. Çünkü bu doğrudan doğruya işçi sınıfının isteğidir. Sarı sendikacılığa karşı mücadelenin kongrelerde gericileri suçlamak ve onlarla rekabet etmek düzeyinde kalmayacağını bildirmelidirler. Bu görevi yapmadıkları, ya da yapamadıkları takdirde ise işçiler onları da aşacak, bu başarısızlıklarını tarihi yerine koyacaktır. Türk-İş içindeki unsurlara düşen görev, işçi sınıfının sendikal birliği doğrultusunda yükselen muhalefeti hızlandırmak, üzerlerine düşeni gecikmeden yapmaktır.

DENİZLİ TÖBANK'TA BANK-SEN ÖRGÜTLENİYOR

TÖBANK'ta emekçilerin DİSK'e bağlı BANK-SEN'e geçme çabalarının, işverenin yoğun baskılarıyla karşılaşmasına tanık olunuyor. İşveren, yer yer faşist militanlarla da işbirliği yaparak işçilerin ileri sendikal örgütlenmesini engellemek istiyor. İşçilerin BANK-SEN'i seçmelerinin nedenleri anlaşılınca, işveren baskılarının nedenleri de görülecektir. Bu nedenle, TÖBANK Denizli Şubesinde banka emekçilerini BANK-SEN'de örgütleme çabası içindeki sendika temsilcisi Adnan Çevik'le bir görüşme yaparak, konuyu açıklamasını istedik:

- **TÖBANK'taki mücadelenin geçmişini kısaca anlatır mısınız?**

Bankanın Denizli şubesinde çalışan arkadaşlarımız, şimdiye kadar TÖBANK-SEN'e üye idiler. Bu sarı sendika, işçilerin, banka emekçilerinin istem ve gereksinimlerini karşılayamaz durumdadır. Çünkü adı üstünde sarı sendikadır, patron yanlısıdır. Bu nedenle de, işçi haklarını aramayıp onları oyalamaktadır.

Sarı sendika-patron işbirliğinin bilincine varan banka emekçileri, bunun üzerine, DİSK'e bağlı BANK-SEN'e topluca geçme mücadelesini başlattılar. İşçilerin kararlılığını gören işveren, onları işten atıyor, tâyinlerini yapmıyor. Nitekim 125 işçi arkadaşımız işten atıldı.

Öte yandan, il özel idareleri, yarı kamusal teşkilât niteliği arzetmeleri nedeniyle, ellerindeki parayı bir resmi bankaya yatırmak zorundadırlar. Oysa bu yasallık çiğnenmektedir.

- **İktisat Bankası Denizli şubesinde yeni toplu sözleşme imzalandı. Bu sözleşmenin getirdiği kazanımları açıklar mısınız?**

Sözleşme gereğince işçiler birinci yıl için 6000 lira, ikinci yıl için 7000 lira ücret alacaklar. Bunun yanında yılda altı ikramiye, yakacak parası olarak net 4 bin lira, yemek parası bin lira alacağız.

O'NUN HİKAYESİ

M.DOĞRUER

